

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Tomasz Gal

Protokolant: Adrianna Kalisz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 listopada 2019 roku w Warszawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w K.

przeciwko (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującemu działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce

o zapłatę

orzeka:

- 1) zasądza od (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującego działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na rzecz J. G. (1) kwotę 89.696,78 zł (osiemdziesiąt dziewięć tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt sześć złotych, 78/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
- 2) zasądza od (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującego działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na rzecz A. H. kwotę 87.233,08 zł (osiemdziesiąt siedem tysięcy dwieście trzydzieści trzy złote, 88/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
- 3) zasądza od (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującego działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na rzecz S. K. kwotę 129.117,35 zł (sto dwadzieścia dziewięć tysięcy sto siedemnaście złotych, 35/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
- 4) zasądza od (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującego działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na rzecz J. P. i M. P. (1) kwotę 75.122,02 zł (siedemdziesiąt pięć tysięcy sto dwadzieścia dwa złote, 02/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
- 5) zasądza od (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującego działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na rzecz M. S. (1) kwotę 68.374,51 zł (sześćdziesiąt osiem tysięcy sześćset trzysta siedemdziesiąt cztery złote, 51/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,
- 6) zasądza od (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującego działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na rzecz U. S. i G. S. kwotę 97.387,96 zł (dziewięćdziesiąt siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt siedem złotych, 96/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,

7) zasądza od (...) Bank (...) A.G. z siedzibą w W. wykonującego działalność gospodarczą w ramach oddziału (...) Bank (...) A.G. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na rzecz H. W., K. W. (1), D. U. kwotę 81.737,37 zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy siedemset trzydzieści siedem złotych, 37/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty,

8) oddała powództwo w pozostałym zakresie,

9) oddała wniosek powoda o zasądzenie kosztów procesu od pozwanego,

10) oddała wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów procesu od powoda.

Sygnatura akt **XXV C 2864/18**

UZASADNIENIE

Powód **Stowarzyszenie (...) w K.** działając na rzecz następujących konsumentów: M. A., R. A., A. B., T. B., P. D., P. F., M. F. (1), J. G. (1), D. G., B. G., G. G., A. G., J. G. (2), M. G., A. H., R. J., M. K. (1), T. K. (1), A. K., S. K., G. K., T. K. (2), M. K. (2), T. R. (1), M. R., W. M., K. K., M. M. (1), W. N., M. N., R. N., J. N., J. O. (1), J. O. (2), R. O. (1), G. P., M. P. (2), A. P., H. P., M. P. (1), J. P., P. P., I. P., T. R. (2), A. R., M. S. (1), G. S., U. S., M. S. (2), S. T., J. T., K. W. (1), H. W., D. U., M. W. (1), P. W. (1), P. W. (2), A. W., M. W. (2), K. W. (2) oraz M. Z., w pozwie z dnia 02 marca 2017r. skierowanym przeciwko pozwanemu **R. Bank (...) w W.** (poprzednio (...) Bank (...) S.A. w W. – k. 2343 i nast.) wniósł o:

1. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz M. A. i R. A. kwoty 55.485,87 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
2. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz T. B. i A. B. kwoty 43.785,80 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz P. D. kwoty 32.922,33 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
4. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz P. F. i M. F. (1) kwoty 39.789,88 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
5. zasądzenie od pozwanego na rzecz J. G. (1) kwoty 96.114,32 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
6. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz D. G. i B. G. kwoty 51.974,52 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
7. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz G. G. i A. G. kwoty 23.105,57 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
8. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz J. G. (2) i M. G. kwoty 64.736,08 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
9. zasądzenie od pozwanego na rzecz A. H. kwoty 87.233,08 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
10. zasądzenie od pozwanego na rzecz R. J. kwoty 41.613,11 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
11. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz M. K. (1) i T. K. (1) kwoty 35.035,35 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

12. zasądzenie od pozwanego na rzecz A. K. kwoty 51.745,67 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
13. zasądzenie od pozwanego na rzecz S. K. kwoty 129.117,35 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
14. zasądzenie od pozwanego na rzecz G. K. kwoty 23.237,73 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
15. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz T. K. (2) i M. K. (2) kwoty 56.393,54 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
16. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz T. R. (1) i M. R. kwoty 48.672,13 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
17. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz W. M., K. K. (2) i M. M. (1) kwoty 71.901,38 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
18. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz W. N. i M. N. kwoty 92.104,50 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
19. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz R. N. i J. N. kwoty 22.615,14 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
20. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz J. O. (1) i J. O. (2) kwoty 71.264,15 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
21. zasądzenie od pozwanego na rzecz R. O. (2) kwoty 23.927,23 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
22. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz G. P. i M. P. (2) kwoty 40.358,90 wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
23. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz A. P. i H. P. kwoty 55.570,43 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
24. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz M. P. (1) i J. P. kwoty 80.879,66 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
25. zasądzenie od pozwanego na rzecz P. P. i I. P. kwoty 66.533,48 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
26. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz T. R. (2) i A. R. kwoty 53.689,68 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
27. zasądzenie od pozwanego na rzecz M. S. (1) kwoty 77.313,97 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
28. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz G. S. i U. S. kwoty 104.433,77 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,
29. zasądzenie od pozwanego na rzecz M. S. (2) kwoty 34.889,41 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

30. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz S. T. i J. T. kwoty 279.498,08 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

31. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz K. W. (1), H. W. i D. U. kwoty 81.737,37 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

32. zasądzenie od pozwanego na rzecz M. W. (1) kwoty 42.250,18 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

33. zasądzenie od pozwanego na rzecz P. W. (1) kwoty 65.086,00 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

34. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz A. W. i P. W. (2) kwoty 59.648,88 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

35. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz M. W. (2) i K. W. (2) kwoty 67.714,38 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

36. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz M. Z. kwoty 34.390,18 PLN wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty.

Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że Stowarzyszenie (...) w K. jest organizacją pozarządową w rozumieniu art. 61 i nast. k.p.c. Do jego celów statutowych należy m.in. „pomoc konsumentom skarżącym się na instytucje rynku finansowego i kapitałowego, w tym banki”. Osoby fizyczne objęte żądaniem pozwu, wyraziły w trybie art. 61 § 4 k.p.c. zgodę na wytoczenie powództwa przez organizację pozarządową w trybie art. 61§ 1 k.p.c. Osoby fizyczne objęte żądaniem pozwu są związane zawartymi z pozwanym, w celu konsumenckim umowami kredytowymi. Wszystkie osoby fizyczne zawarły z pozwanym umowy o kredyt hipoteczny w PLN, indeksowany do CHF.

Przedmiotowe umowy kredytu przewidywały indeksację kwoty kredytu do CHF przez: przeliczenie kwoty kredytu wyrażonej w PLN po kursie kupna ustalonym jednostronnie przez pozwanego w momencie wypłaty środków a następnie - przeliczenie tak uzyskanej kwoty indeksacji w CHF po kursie sprzedaży PLN ustalonym jednostronnie w przyszłości przez pozwanego (§ 9.2 Regulaminu). Przyjęte w umowie klauzule przeliczenia walutowego z PLN na CHF po kursie kupna CHF oraz klauzule przeliczenia walutowego z CHF na PLN po kursie sprzedaży CHF nie wskazują żadnych obiektywnych czynników uwzględnianych przy ustalaniu kursu walutowego. Jedynym wskazanym tam czynnikiem jest wola pozwanego banku, która jest czynnikiem czysto subiektywnym i nieprzewidywalnym. Wskazuje na to jednoznacznie treść ww. postanowień Regulaminu: „§ 7.4 [...] W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz. Aktualne saldo zadłużenia w walucie kredytu Kredytobiorca otrzymuje listownie na podstawie postanowień §11 oraz §9.2 W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego, o którym mowa w ust. 1, według kursu sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w Banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;

2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w Banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu. [...]"

Z ww. postanowieniami Regulaminu korespondują następujące definicje umowne: „§ 2 Użyte w Regulaminie definicje oznaczają odpowiednio: [...] 2) kredyt indeksowany do waluty obcej – kredyt, oprocentowany według stopy procentowej opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według Tabeli; [...] 12) Tabela – tabela kursów walut obcych obowiązująca w Banku; [...]”. Zgodnie z ww. postanowieniami Regulaminu: kredytobiorcy nie mieli i nie mają żadnego wpływu na wysokość kursu kupna oraz kursu sprzedaży, używanego przez pozwanego, pozwany w sposób zupełnie dowolny może ustalać kursy walutowe konieczne do ustalenia wysokości raty kredytowej, płaconej w PLN.

W opinii powoda, w związku z treścią § 2 pkt 2) i 12), 7.4 i 9.2 Regulaminu, istotnie rzutującą na wysokość zobowiązań kredytobiorców, nie byli oni, i nadal nie są w stanie ustalić ani podstawy prawnej przeliczeń kwot kredytów z PLN na CHF i z CHF na PLN, ani zweryfikować wartość kursów przyjętych przez pozwanego do ustalania wysokości ich zobowiązania. Przy tym, pozwany oferując kredyt indeksowany do CHF wykreował u kredytobiorców ryzyko walutowe, którego w innym wypadku nigdy by nie ponosili. Przed ryzykiem tym, związanym z możliwością znacznej deprecjacji PLN, ostrzegały kierowane do banków, w tym do pozwanego, wypowiedzi nadzorcze organów administracji finansowej.

Powód podniósł, że zasadniczą podstawą żądań pozwu jest dowolność w ustalaniu wysokości zobowiązań dłużnika przez wierzyciela, przy czym dłużnikami są kredytobiorcy a wierzycielem pozwany bank. Dowolność dotyczy wysokości raty spłaty kredytu, która jest elementem koniecznym, przedmiotowo istotnym każdej umowy kredytowej (art. 69 ust. 1 pr. bank.). Kwestionowana pozwem dowolność banku w ustalaniu kursu po którym następuje spłata kredytu stanowi dodatkowe zwiększenie ryzyka kursu walutowego i ryzyka spreadu walutowego. Dowolność ta jest częścią szerszego zjawiska gospodarczego, którym jest sprzeczne z uzasadnionymi oczekiwaniami rynkowymi przerzucanie przez bank ryzyka finansowego na klienta. Kwestionowane klauzule umowne, odsyłając z góry do ustalanych w przyszłości, jednostronnie przez pozwanego, kursów walut, odrywają ryzyka walutowe klienta od notowań rynkowych, skazując klienta na łaskę i niełaskę pozwanego.

Zdaniem powoda, oferowanie zawarcia umów kredytowych indeksowanych do waluty obcej w notoryjnej tendencji umacniania się PLN wobec wszystkich walut, w tym CHF, stanowiło działanie samo w sobie sprzeczne z obiektywnie najlepszym interesem klientów.

Powód podniósł, że kredytowe klauzule indeksacyjne mają charakter swapa walutowego o wymianie nierzeczywistej. W związku z tym, umowa kredytu indeksowanego to umowa kredytu złotówkowego z wbudowanym instrumentem finansowym, wbudowanym w rozumieniu art. 39 Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Przyjęcie zaś, że umowa kredytu indeksowanego zawiera instrument finansowy- swap walutowy, oznacza że na oferującym go banku ciążyły obowiązki informacyjno-doradcze, właściwe dla instytucji rynku finansowego.

Zdaniem powoda ocena skuteczności umowy pod kątem zgodności z prawem i dobrymi obyczajami powinna być dokonywana ex ante, a więc bez uwzględniania okoliczności powstałych po jej zawarciu, w szczególności dotyczących faktycznego wykonywania uprawnień przez strony.

Powód podniósł, że zarzucana przez niego częściowa bezskuteczność umów kredytowych, opiera się na konstrukcji art. 385¹ § 2 k.c. Przy założeniu, że kwestionowane klauzule walutowe nie dotyczą głównych świadczeń stron, nie są jednoznaczne, nie zostały indywidualnie uzgodnione i naruszają dobre obyczaje oraz rażąco naruszają interesy konsumenta przez przyznanie wierzycielowi dowolności w ustalaniu zobowiązań dłużnika, zastosowanie w sprawie znajduje art. 385¹ § 1 k.c. (odpowiadający art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/1/3/WE), a co za tym idzie, również art. 385² § 2 k.c. 52. Powyższe oznacza, że kwestionowane klauzule nie wiążą powoda jako konsumenta, a strony umowy są nią

związane w pozostałym zakresie. Innymi słowy, klient powinien spłacić w PLN kwotę uprzednio otrzymaną w PLN, powiększoną o odsetki i prowizje, zgodnie z umową wyliczane według stopy LIBOR.

W opinii powoda, ewentualnie jest możliwe przyjęcie, że w klauzuli indeksacyjnej strony uregulowały główne świadczenie stron. Kwota kredytu, rozumiana jednocześnie i jako kwota wypłaty, i jako kwota spłaty, należy do elementów koniecznych umowy kredytowej (art. 69 ust. 1 pr. bank.). Jeżeli więc kwota kredytu jest określona niejednoznacznie, to należy przyjąć, że konsens nie został osiągnięty, skoro ma on obejmować jednoznaczne porozumienie co do głównych świadczeń stron. W tym ujęciu, bezskuteczność klauzul indeksacyjnych umowy kredytowej, ustalona na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. nie prowadzi do przyjęcia związania umową w pozostałym zakresie (art. 385 (1) § 2 k.c.), a to dlatego, że kwestionowane klauzule określają główne świadczenia jednej ze stron. Głównym świadczeniem kredytobiorcy jest zobowiązanie do zwrotu konkretnie określonej kwoty (art. 69 ust. 1 pr. bank.). Główne świadczenie należy do kategorii istotnych (koniecznych, niezbędnych) postanowień umowy, bez uzgodnienia których, umowa nie zostaje zawarta (art. 66 § 1 k.c.).

Zdaniem powoda, przepisy prawa nie przewidują możliwości „wyręczenia” stron w uzyskiwaniu konsensu. Wymienione w art. 56 potencjalne wzorce norm indywidualnych, tj. ustawa, zasady współżycia społecznego i zwyczaj mają bowiem charakter uzupełniający w stosunku do oświadczeń woli i nie mogą dotyczyć istotnych elementów, do których należą główne świadczenia stron. Czyli to z oświadczenia woli, wykładanego zgodnie z ustawą, zasadami współżycia społecznego i zwyczajami musiałby wynikać obiektywnie sprawdzalny sposób ustalania zobowiązań stron. Brak jest więc w jego opinii możliwości sądowej modyfikacji umowy (pozew- k. 47).

Zarządzeniem z dnia 17 marca 2017 r. przewodniczący wyłączył do odrębnego rozpoznania żądania powoda wytoczone na rzecz następujących konsumentów:

- 1) M. A. i R. A.,
- 2) T. B. i A. B.,
- 3) P. D.,
- 4) P. F. i M. F. (2),
- 5) D. G. i B. G.,
- 6) G. G. i A. G.,
- 7) J. G. (2) i M. G.,
- 8) R. J.,
- 9) M. K. (1) i T. K. (1),
- 10) A. K.,
- 11) G. K.,
- 12) T. K. (2) i M. K. (2),
- 13) T. R. (1) i M. R.,
- 14) W. M., K. K. (2) i M. M. (1),
- 15) R. N. i J. N.,

16) J. O. (1) i J. O. (2),

17) R. O. (2),

18) G. P. i i M. P. (2),

19) A. P. i H. P.,

20) P. P. i I. P.,

21) T. R. (2) i A. R.,

22) M. S. (2),

23) M. W. (1),

24) P. W. (1),

25) A. W. i P. W. (2),

26) M. W. (2) i K. W. (2),

27) M. Z. (zarządzenie- k. 1667).

Postanowieniem z dnia 08 czerwca 2017r. Sąd Okręgowy w Warszawie umorzył postępowanie w zakresie roszczenia dotyczącego konsumentów W. N. i M. N. wobec cofnięcia pozwu w tym zakresie (postanowienie- k. 1672).

W odpowiedzi na pozew z dnia 04 sierpnia 2017 r. **pozwany** na podstawie art. 202 k.p.c. przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy zgłosił zarzut niewłaściwości rzeczowej Sądu w zakresie rozpoznania sprawy na rzecz następujących osób: S. K., M. S. (1), J. T. oraz S. T., gdyż jego zdaniem roszczenia ww. osób dotyczą stosunków cywilnych między przedsiębiorcami, przez co do ich rozpoznania właściwy jest wydział gospodarczy tutejszego Sądu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej w wysokości 85 zł.

Pozwany podniósł także zarzut braku legitymacji czynnej powoda oraz brak interesu społecznego w wytoczeniu niniejszego powództwa przez powoda jako stowarzyszenie. Powód nie był stroną umowy kredytu zawartej z pozwanym. Ani cele statutowe, ani zakres działalności, które stowarzyszenie wykonuje, aby realizować te cele nie wskazuje, aby do zadań Stowarzyszenia należało wytaczanie powództw o zapłatę czy ustalenie na rzecz osób fizycznych przeciwko bankom. Zdaniem pozwanego, powód nie ma także legitymacji czynnej do występowania z roszczeniami na rzecz S. K., M. S. (1), J. T. oraz S. T.. Osoby te nie mogą być reprezentowane przez Stowarzyszenie, gdyż w jego celach statutowych nie ma uprawnienia do reprezentacji przedsiębiorców.

Na podstawie art. 177 § 1 ust. 1 k.p.c. pozwany wniósł o zawieszenia postępowania w zakresie roszczeń kredytobiorców S. T. i J. T..

Pozwany zaprzeczył, aby był obowiązany do zapłaty na rzecz strony powodowej kwoty dochodzonej pozwem według jakiegokolwiek podstawy prawnej, że strona powodowa udowodniła roszczenie dochodzone pozwem, zarówno co do zasady, jak i co do wysokości, że postanowienia kwestionowane przez stronę powodową były nieważne, niewiążące, czy też sprzeczne z dobrymi obyczajami, że pozwany w sposób dowolny lub arbitralny kształtował kurs indeksacji kredytów oraz że doszło do naruszenia dobrych obyczajów lub rażącego naruszenia interesów strony powodowej.

Pozwany podniósł również zarzut formalny braku solidarności po stronie M. P. (1) i J. P., G. S. i U. S., S. T. i J. T. oraz K. W. (1), H. W. i D. U..

Pozwany zakwestionował dopuszczalność rozpoznania niniejszej sprawy w ramach jednego postępowania również ze względu na istotne różnice w stanie faktycznym dotyczące kredytobiorców. Pozwany wyodrębnił spośród kredytobiorców cztery grupy osób, tj.:

- 1) osoby, które nie posiadają statusu konsumenta w stosunku umownym z pozwanym; (grupa dotyczy S. K., M. S. (1), J. T. oraz S. T.);
- 2) osoby, które zawarły z pozwanym aneks, na podstawie którego spłacają udzielone kredyty bezpośrednio w walucie CHF (grupa dotyczy J. G. (1), J. P. oraz M. P. (3), U. S. oraz G. S., J. T. oraz S. T.);
- 3) osoby, które spłacają kredyt w walucie PLN (grupa dotyczy A. H., K. W. (1), H. W., D. U., S. K., M. S. (1));
- 4) osoby, których kredyt został skutecznie wypowiedziany (grupa dotyczy J. T. oraz S. T.).

Zdaniem pozwanego, strona powodowa nie może obecnie dochodzić stwierdzenia nieważności umów kredytowych. Nie może również tworzyć symulacji kredytów złotówkowych (w szczególności oprocentowanych stopą LIBOR). Nie może wreszcie dochodzić rzekomych nadpłat za okresy w których kredytobiorcy spłacali kredyty bezpośrednio w walucie CHF. Strona powodowa może jedynie formułować roszczenia pieniężne (co zresztą uczyniła), jednakże wykazać musi, że stosowany wobec kredytobiorców kurs indeksacji rat kredytu był nierynkowy. Strona powodowa nie sprostowała jednak temu wymogowi, a w dalszej części odpowiedzi na pozew pozwany wykazuje okoliczność przeciwną (że stosowane przez niego kursy w tabeli kursowej zawsze były rynkowe i pozostawały w korelacji z kursami NBP).

Pozwany przypomniał, że aby uznać daną klauzulę za abuzywną należy między innymi wskazać, że klauzula ta była sprzeczna z dobrymi obyczajami. Strona powodowa nie wykazała jakie konkretnie dobre obyczaje zostały rzekomo naruszone przez klauzulę indeksacyjną. Twierdzenia zaś strony powodowej o dowolnym kształtowaniu wysokości świadczenia konsumenta, czy też braku równowagi kontraktowej są nieprawdziwe. Bezcelowe są obszernie rozważania strony powodowej o roli "zaufania" w obrocie cywilnym, bowiem zaufanie to nie zostało nadużyte. Co więcej, zdaniem pozwanego indeksacja kredytu była korzystna dla kredytobiorców, lecz wiązała się z dodatkowym ryzykiem, które kredytobiorcy w pełni zaakceptowali; pozwany nie miał i nie ma dowolności w kształtowaniu kursu indeksacji kredytów; koszty wahań kursowych nie stanowią korzyści po stronie banku, a model świadomego konsumenta nie pozwala na uznanie naruszenia dobrych obyczajów. Zdaniem pozwanego nie doszło również do rażącego naruszenia interesów konsumenta. W jego opinii, nie można uznać, że kredytobiorcy nie mieli żadnego wpływu na treść klauzuli indeksacyjnej, mieli oni bowiem możliwość wyboru rodzaju kredytu, a jego indeksacja odzwierciedla dobrowolnie podjętą i świadomie wyartykułowaną decyzję kredytobiorców.

Z ostrożności procesowej pozwany wskazał także, że nawet na wypadek stwierdzenia przez Sąd abuzywności mechanizmu klauzuli indeksacyjnej poprzez odniesienie do tabeli, nie może to prowadzić do wyłączenia indeksacji i zastąpienia jej regulacją dot. kredytu złotówkowego (w szczególności oprocentowanego wg. stawki referencyjnej LIBOR). W kontekście abuzywności można mówić ewentualnie jedynie o metodzie indeksacji (a więc odniesieniu do tabeli), a nie samej zasadzie, zgodnie z którą wysokość kredytu podlegać ma indeksacji do waluty obcej. Ponadto, zasada indeksacji nie jest nawet kwestionowana przez stronę powodową, która zarzuca abuzywność § 7 ust. 4 i § 9 ust. 2 Regulaminu, zaś zasada indeksacji wprowadzona jest każdorazowo w § 2 ust. 1 każdej z umów, w zdaniu Kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Zdaniem pozwanego, uzasadnione jest przyjęcie, że indeksacja kredytu powinna być dokonana z uwzględnieniem rynkowego kursu CHF/PLN. Z uwagi jednak na fakt, że kursy indeksacji kredytu w pozwanym banku były kursami rynkowymi, a strona powodowa nie wykazała okoliczności przeciwnych, brak jest jakichkolwiek podstaw ingerencji Sądu w stosunki umowne.

Pozwany podkreślił także, że brak jest po jego stronie bezpodstawnego wzbogacenia, każda wpłata na rzecz pozwanego oparta była na ważnej umowie wiążącej strony i obliczana była według skonkretyzowanego w chwili zapłaty kursu CHF.

Z najdalej idącej ostrożności pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczeń strony powodowej (odpowiedź na pozew- k. 1716-1744).

W replice na odpowiedź na pozew z dnia 05 września 2017 r., **powód** podtrzymał wszystkie wnioski i twierdzenia zawarte w pozwie.

W opinii powoda właściwym do rozpoznania roszczeń wszystkich osób objętych pozwem jest Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny, gdyż brak jest związku pomiędzy zaciągniętymi kredytami przez S. K., M. S. (1), J. T. oraz S. T. a prowadzoną przez te osoby działalnością gospodarczą. Powód podniósł również, że zarzut przedawnienia roszczeń kredytobiorców nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie (replika na odpowiedź na pozew- k. 2045-2050).

Postanowieniem z dnia 16 października 2017r. Sąd oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania w zakresie roszczenia dotyczącego konsumentów S. T. i J. T. (postanowienie- k. 2125).

Sąd oddalił wniosek pozwanego o wyłączenie roszczeń S. K., M. S. (1), J. T. i S. T. do odrębnego postępowania i przekazanie do wyłączonych roszczeń do właściwego sądu gospodarczego.

Postanowieniem z dnia 17 września 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie umorzył postępowanie w zakresie roszczenia dotyczącego konsumentów J. T. i S. T. wobec cofnięcia pozwu w tym zakresie (postanowienie- k. 2275).

Podmioty na rzecz, których zostało wytoczone niniejsze powództwo (i nie zostało wyłączone do odrębnego postępowania) : **J. G. (1), A. H., S. K., M. P. (1), J. P., M. S. (1), G. S., U. S., K. W. (1), H. W., D. U.**, mimo dokonania zawiadomienia, nie wstąpili do sprawy jako powodowie w znaczeniu procesowym.

Strony podtrzymały stanowiska na rozprawie w dniu 25 listopada 2019 roku.

Na podstawie przedstawionego materiału dowodowego **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

1. *Odnosnie umowy zawartej przez J. G. (1):*

W dniu 19 marca 2007r. J. G. (1) złożyła w (...) wniosek o kredyt hipoteczny na kwotę 585.000 zł w walucie CHF. Celem kredytu miał być zakup nieruchomości. Okres kredytowania wskazano na 420 miesięcy (Wniosek o kredyt hipoteczny z 19.03.2007r.- k. 1904-1905).

J. G. (1) złożyła oświadczenie, w którym podała, że została zapoznana przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz że będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, że znane jej są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; że została poinformowana, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Oświadczyła także, że jest świadoma, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu oraz że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie, a także, że saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie (Oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej- k. 1906-1907).

W dniu 18 lipca 2007r. (data podpisania) została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) pomiędzy (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. a J. G. (1). Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel

i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie, zaś kredytobiorca zobowiązał się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i regulaminie oraz zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie (§ 1 pkt 1 umowy).

W § 2 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę kredytu w wysokości 530.000 zł. Kredyt przeznaczony miał być na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym. Okres kredytowania wynosił 396 miesięcy. Przedmiot finansowania stanowiła odrębna własność lokalu w W., al. (...)/(...), nr budynku (...), nr lokalu (...).

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany został według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 3,67000% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana jest jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,10 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF). Szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie.

W myśl § 4 bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji w sytuacjach określonych w regulaminie. Bank miał informować klienta o zmianach wysokości opłat i prowizji w sposób określony w regulaminie.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci pierwszej hipoteki kaucyjnej do kwoty 1.060.000,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na odrębnej własności lokalu w W., al. (...)/(...), nr budynku (...), nr lokalu (...) oraz cesję praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 7 pkt 1 umowy) (Umowa o kredyt hipoteczny z dnia 18 lipca 2007r.- k. 149-153).

W związku zawarciem umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej kredytobiorca oświadczył również, że został zapoznany przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej; będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej; znane mu są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; został poinformowany, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku; jest świadomy, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt; ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu; kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie (Oświadczenie kredytobiorcy w zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką- k. 1912).

„Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowił integralną część umowy kredytu (§ 1 pkt 2 umowy).

Zgodnie z § 2 pkt 2 regulaminu kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Tabela zaś to tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku (§ 2 pkt 12 regulaminu).

W myśl § 4 pkt 1 kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 pkt 4 regulaminu).

Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;

2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 pkt 1 i 2 regulaminu).

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 pkt 7 regulaminu; Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 154-162).

W związku ze złożeniem przez kredytobiorcę w banku dyspozycji zmiany sposobu spłaty kredytu indeksowanego do waluty obcej CHF w ten sposób, że spłata kredytu następowała będzie w walucie obcej CHF, w dniu 26 kwietnia 2013 r. strony zawarły Aneks nr (...) do Umowy o kredyt hipoteczny. Postanowiły w nim, że spłata udzielonego kredytobiorcy kredytu indeksowanego do waluty obcej, następowała będzie w walucie obcej CHF, do której kredyt jest indeksowany. Kredytobiorca zobowiązał się do posiadania rachunku bankowego w walucie obcej, do której indeksowany jest kredyt prowadzonego przez bank, służącego do obsługi kredytu przez cały okres, w którym obowiązuje spłata rat kredytu w walucie obcej CHF. Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego w walucie CHF zgodnie z obowiązującym harmonogramem (§ 1 Aneksu).

Aneks miał wejść w życie w dniu jego podpisania przez strony, jeżeli zostanie on podpisany przez strony w terminie 30 dni od daty jego sporządzenia wskazanej w treści aneksu, z zastrzeżeniem, że zmiana sposobu spłaty kredytu zacznie obowiązywać od pierwszej raty spłaty kredytu, której termin wymagalności przypada po upływie 14 dni od dnia niniejszego wejścia w życie aneksu (Aneks nr (...) z dnia 26 kwietnia 2014r.- k. 561-564).

Aneks wszedł w życie w dniu 30 kwietnia 2013r. (zestawienie wpłat- k. 771).

Pismem z dnia 12 stycznia 2017r. (odebrany przez pozwanego 18.01.2017r.) J. G. (1) wezwała pozwanego do zawarcia porozumienia regulującego zasady dalszych spłat przedmiotowego kredytu, gdyż jej zdaniem z tytułu bieżących rozliczeń powstała nadpłata w łącznej wysokości 96.114,32 zł (Pismo z 12.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru- k. 1455-1457).

W piśmie z dnia 28 stycznia 2017r. pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczeń kredytobiorcy (pismo z dnia 28.01.2017r.- k. 1568-1570).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między stronami, nie było takiej możliwości. Umowa ta została zawarta w celu nabycia lokalu mieszkalnego na własne cele mieszkaniowe (k. 2158 v. – zeznania J. G. (1)).

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 29 listopada 2016 r. kredytobiorca uiścił na rzecz banku z tytułu przedmiotowej umowy łącznie kwotę 245.040,46 zł (okoliczność bezsporna, k. 2476 – opinia biegłego).

W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 29 listopada 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 155.343,67 (opinia biegłego sądownego – k. 2476).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o: wniosek o kredyt hipoteczny z 19.03.2007r. (k. 1904-1905); oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej (k.1906-1907); umowa o kredyt hipoteczny z dnia 18 lipca 2007r. (k. 149-153); oświadczenie kredytobiorcy w zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką (k. 1912); regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) (k. 154-162); aneksu nr (...) z dnia 26 kwietnia 2014r. (k. 561-564).; zestawienie wpłat (k.771); pismo z 12.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru (k. 1455-1457); pismo z dnia 28.01.2017r. (k. 1568-1570); zestawienie (k. 765), zeznania J. G. (1) (k. 2158) oraz opinię biegłego (k. 2465 – 2490, 2536 - 2437).

2. *Odnosnie umowy zawartej przez A. H.:*

W dniu 27 grudnia 2007r. A. H. złożyła w (...) wniosek o kredyt hipoteczny na kwotę 560.000 zł w walucie CHF. Celem kredytu miał być zakup nieruchomości (495.000 zł). koszty dodatkowe (150.000 zł) oraz refinansowanie poniesionych wydatków (5.000 zł). Okres kredytowania wskazano na 480 miesięcy (Wniosek o kredyt hipoteczny z 27.12.2007r.- k. 1934-1935).

A. H. złożyła oświadczenie, w którym podała, że została zapoznana przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz że będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, że znane jej są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; że została poinformowana, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Oświadczyła także, że jest świadoma, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu oraz że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie, a także, że saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie (Oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej- k. 1936).

W dniu 31 stycznia 2008r. (data podpisania) została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) pomiędzy (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. a A. H.. Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie, zaś kredytobiorca zobowiązał się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i regulaminie oraz zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie (§ 1 pkt 1 umowy).

W § 2 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę kredytu w wysokości 546.000,00 zł. Kredyt przeznaczony miał być na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym, refinansowanie poniesionych wydatków na cele mieszkaniowe, koszty dodatkowe związane z udzieleniem kredytu, modernizację. Okres kredytowania wynosił 456 miesięcy. Przedmiot finansowania stanowiło spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego w W., ul. (...) nr lokalu (...).

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany został według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 3,85500% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana jest jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,20 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie

w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF). Szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie.

W myśl § 4 bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji w sytuacjach określonych w regulaminie. Bank miał informować klienta o zmianach wysokości opłat i prowizji w sposób określony w regulaminie.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci pierwszej hipoteki kaucyjnej do kwoty 1.092.000,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego w W., ul. (...) nr 46 oraz cesję praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 7 pkt 1 umowy) (Umowa o kredyt hipoteczny z dnia 31 stycznia 2008r.- k. 216-221).

W związku zawarciem umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej kredytobiorca oświadczył również, że został zapoznany przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej; będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej; znane mu są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; został poinformowany, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku; jest świadomy, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt; ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu; kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie (Oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką- k. 1942).

„Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowił integralną część umowy kredytu (§ 1 pkt 2 umowy).

Zgodnie z § 2 pkt 2 regulaminu kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Tabela zaś to tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku (§ 2 pkt 12 regulaminu).

W myśl § 4 pkt 1 kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 pkt 4 regulaminu).

Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;

2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 pkt 1 i 2 regulaminu).

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 pkt 7 regulaminu; Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 222-230).

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 13 listopada 2016 r. bank pobrał od kredytobiorcy z tytułu przedmiotowej łącznie kwotę 256.695,90 zł (opinia biegłego - k. 2476).

W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 13 listopada 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 168.795,13 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476).

Pismem z dnia 3 lutego 2017r. (doręczony w dniu 08 lutego 2017r.) A. H. wezwała pozwanego do zawarcia porozumienia regulującego zasady dalszych spłat przedmiotowego kredytu, gdyż jej zdaniem z tytułu bieżących rozliczeń powstała nadpłata w łącznej wysokości 87.233,08 zł (Pismo z 3 lutego 2017r. z potwierdzeniem nadania- k. 1467-1469).

W piśmie z dnia 14 lutego 2017r. pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczeń kredytobiorcy (pismo z dnia 14.02.2017r.- k. 1580-1582).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między stronami, nie było możliwości negocjacji w tym zakresie. Umowa ta została zawarta celem zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych kredytobiorcy (zeznania A. H. – k. 2158 v.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o: wniosek o kredyt hipoteczny z 27.12.2007r. (k. 1934-1935); oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej (k.1936); umowa o kredyt hipoteczny z dnia 31 stycznia 2008r. (k. 216-221); oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką (k. 1942); regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) (k. 222-230); pismo z 3 lutego 2017r. z potwierdzeniem nadania (k. 1467-1469); pismo z dnia 14.02.2017r. (k. 1580-1582); zestawienie (k. 821); zeznania A. H. (k. 2158 v.), oraz opinię biegłego (k. 2465 – 2490, 2536 -2537).

3. *Odnosnie umowy zawartej przez S. K.:*

W dniu 02 czerwca 2008r. S. K. złożyła w (...) wniosek o kredyt hipoteczny na kwotę 535.000 zł w walucie CHF. Celem kredytu miał być zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym (483.000 zł), refinansowanie poniesionych wydatków na cele mieszkaniowe (15.000 zł) oraz modernizacja (37.000 zł). Okres kredytowania wskazano na 360 miesięcy (Wniosek o kredyt hipoteczny z 02.06.2008r.- k. 1869-1871).

S. K. złożyła oświadczenie, w którym podała, że została zapoznana przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz że będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, że znane jej są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; że została poinformowana, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Oświadczyła także, że jest świadoma, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu oraz że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie, a także, że saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w

ww. regulaminie (Oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej- k. 1872).

W dniu 09 lipca 2008r. (data podpisania) została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) pomiędzy (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. a S. K.. Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie, zaś kredytobiorca zobowiązał się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i regulaminie oraz zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie (§ 1 pkt 1 umowy).

W § 2 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę kredytu w wysokości 537.000,00 zł. Kredyt przeznaczony miał być na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym, refinansowanie poniesionych wydatków na cele mieszkaniowe, modernizację. Okres kredytowania wynosił 360 miesięcy. Przedmiot finansowania stanowiła odrębna własność lokalu położonego w W., przy ul. (...), nr lokalu (...), nr działki (...).

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany został według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 4,06000% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana jest jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,25 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF). Szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie.

W myśl § 4 bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji w sytuacjach określonych w regulaminie. Bank miał informować klienta o zmianach wysokości opłat i prowizji w sposób określony w regulaminie.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci pierwszej hipoteki kaucyjnej do kwoty 1.074.000,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na odrębnej własności lokalu w W., ul. (...), nr lokalu (...), nr działki (...) oraz cesję praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 7 pkt 1 umowy) (Umowa o kredyt hipoteczny z dnia 09 lipca 2008r.- k. 264-269).

W związku zawarciem umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej kredytobiorca oświadczył również, że został zapoznany przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej; będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej; znane mu są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; został poinformowany, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku; jest świadomy, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt; ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu; kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie (Oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką- k. 1875).

„Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowił integralną część umowy kredytu (§ 1 pkt 2 umowy).

Zgodnie z § 2 pkt 2 regulaminu kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa

się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Tabela zaś to tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku (§ 2 pkt 12 regulaminu).

W myśl § 4 pkt 1 kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnoskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnoskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 pkt 4 regulaminu).

Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

- 1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;
- 2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 pkt 1 i 2 regulaminu).

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 pkt 7 regulaminu; Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 270-274).

S. K. od 17 września 2010r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą: Kancelaria Adwokacka (...), której adres mieści się w W. przy ul. (...) (wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej- k. 1868).

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 30 września 2016r. bank pobrał od kredytobiorcy z tytułu przedmiotowej umowy łącznie kwotę 314.797,97 zł. (opinia biegłego – k. 2476).

W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 30 września 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 184.362,81 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476).

Pismem z dnia 2 stycznia 2017r. (odebrany przez pozwanego 04.01.2017r.) S. K. wezwała pozwanego do zawarcia porozumienia regulującego zasady dalszych spłat przedmiotowego kredytu, gdyż jej zdaniem z tytułu bieżących rozliczeń powstała nadpłata w łącznej wysokości 129.117,35 zł (Pismo z 2.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru- k. 1479-1481).

W piśmie z dnia 21 stycznia 2017r. pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczeń kredytobiorcy (pismo z dnia 21.01.2017r.- k. 1592-1594).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między stronami, nie było możliwości negocjowania umowy w tym zakresie. Umowa ta została zawarta celem zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych kredytobiorcy (zeznania S. K. – k. 2159).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o: wniosek o kredyt hipoteczny z 02.06.2008r. (k. 1869-1871); oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej (k.1872); umowa o kredyt hipoteczny z dnia 09 lipca 2008r. (k. 264-269); oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką (k. 1875); regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) (k. 270-274); wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej (k. 1868); pismo z 2.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru (k.1479-1481); pismo z dnia 21.01.2017r. (k. 1592-1594); zestawienie (k. 930); zeznania S. K. (k. 2159) oraz opinię biegłego (k. 2465 – 2490, 2536 – 2537).

4. *Odnośnie umowy zawartej przez M. P. (1) i J. P.:*

W dniu 26 października 2007r. M. P. (1) i J. P. złożyli w (...) wniosek o kredyt hipoteczny na kwotę 480.000,00 zł w walucie CHF. Celem kredytu miał być zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym (461.241,20 zł) oraz koszty dodatkowe (18.758,80 zł). Okres kredytowania wskazano na 444 miesiące (Wniosek o kredyt hipoteczny z 26.10.2007r.- k. 1913-1915).

M. P. (1) i J. P. złożyli oświadczenie, w którym podali, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz że będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, że znane im są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; że zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Oświadczyli także, że są świadomi, że ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu oraz że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie, a także, że saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie (Oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej- k. 1916).

W dniu 06 listopada 2007r. została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) pomiędzy (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. a M. P. (1) i J. P.. Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie, zaś kredytobiorca zobowiązał się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i regulaminie oraz zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie (§ 1 pkt 1 umowy).

W § 2 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę kredytu w wysokości 480.000,00 zł. Kredyt przeznaczony miał być na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym, refinansowanie poniesionych wydatków na cele mieszkaniowe, koszty dodatkowe związane z udzieleniem kredytu, modernizację. Okres kredytowania wynosił 444 miesięcy. Przedmiot finansowania stanowiła odrębna własność lokalu w W., ul. (...), nr lokalu (...).

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany został według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 3,95000% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana jest jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,20 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF). Szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie.

W myśl § 4 bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji w sytuacjach określonych w regulaminie. Bank miał informować klienta o zmianach wysokości opłat i prowizji w sposób określony w regulaminie.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci pierwszej hipoteki kaucyjnej do kwoty 960.000,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na odrębnej własności lokalu położonego w W., ul. (...), nr lokalu (...), nr działki (...) oraz cesję praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 7 pkt 1 umowy) (Umowa o kredyt hipoteczny z dnia 06 listopada 2007r.- k. 392-394).

W związku zawarciem umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej M. i J. P. oświadczyli również, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej; będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej; znane im są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku; są świadomi, że ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt; ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu; kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; w związku z wypłatą kredytu w złotych mogą pojawić się różnice kursowe, a w przypadku niedoboru wypłaconych środków jest zobowiązany do ich pokrycia, zgodnie z postanowieniami ww. umowy: saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie (Oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką- k. 1922).

„Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowił integralną część umowy kredytu (§ 1 pkt 2 umowy).

Zgodnie z § 2 pkt 2 regulaminu kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Tabela zaś to tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku (§ 2 pkt 12 regulaminu).

W myśl § 4 pkt 1 kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 pkt 4 regulaminu).

Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;

2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 pkt 1 i 2 regulaminu).

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 pkt 7 regulaminu; Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 395-399).

W dniu 13 kwietnia 2011r. strony zawarły Aneks nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny. Aneks ten dotyczył zmiany ustanowionej na rzecz pozwanego hipoteki (Aneks nr (...) z dnia 13.04.2011r.- k. 597-598).

W związku ze złożeniem przez kredytobiorców w banku dyspozycji zmiany sposobu spłaty kredytu indeksowanego do waluty obcej CHF w ten sposób, że spłata kredytu następowała będzie w walucie obcej CHF, w dniu 15 września 2011r. strony zawarły Aneks nr (...) do Umowy o kredyt hipoteczny. Postanowiły w nim, że spłata udzielonego kredytobiorcy kredytu indeksowanego do waluty obcej, następowała będzie w walucie obcej CHF, do której kredyt jest indeksowany. Kredytobiorca zobowiązał się do posiadania rachunku bankowego w walucie obcej, do której indeksowany jest kredyt prowadzonego przez bank, służącego do obsługi kredytu przez cały okres, w którym obowiązuje spłata rat kredytu w walucie obcej CHF. Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego w walucie CHF zgodnie z obowiązującym harmonogramem (§ 1 Aneksu).

Aneks miał wejść w życie w dniu jego podpisania przez strony, jeżeli zostanie on podpisany przez strony w terminie 30 dni od daty jego sporządzenia wskazanej w treści aneksu, z zastrzeżeniem, że zmiana sposobu spłaty kredytu zacznie obowiązywać od pierwszej raty spłaty kredytu, której termin wymagalności przypada po upływie 14 dni od dnia niniejszego wejścia w życie aneksu (Aneks nr (...) z dnia 15 września 2011r.- k. 599-600).

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 15 grudnia 2016 r. kredytobiorcy dokonali na rzecz banku z tytułu przedmiotowej umowy spłaty łącznie na kwotę 230.342,35 zł (okoliczność bezsporna, opinia biegłego - k. 2476).

W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 15 grudnia 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorców wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 155.220,33 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476).

Pismem z dnia 25 stycznia 2017r. (odebrany przez pozwanego 30.01.2017r.) M. P. (1) i J. P. wezwali pozwanego do zawarcia porozumienia regulującego zasady dalszych spłat przedmiotowego kredytu, gdyż ich zdaniem z tytułu bieżących rozliczeń powstała nadpłata w łącznej wysokości 80.879,66 zł (Pismo z 25.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru- k. 1513-1515).

W piśmie z dnia 04 lutego 2017r. pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczeń kredytobiorcy (pismo z dnia 04.02.2017r.- k. 1625-1627).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między stronami, nie było takiej możliwości. Umowa ta została zawarta celem zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych kredytobiorców (zeznania M. P. (1) – k. 2159 – 2159 v., zeznania J. P. – k. 2159 v.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o: wnioski o kredyt hipoteczny z 26.10.2007r. (k. 1913-1915); oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej (k.1916); umowa o kredyt hipoteczny z dnia 06 listopada 2007r. (k. 392-394); oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką (k. 1922); regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) (k. 395-399); aneks nr (...) z dnia 13.04.2011r. (k. 597-598); aneks nr (...) z dnia 15 września 2011r. (k. 599-600); pismo z 25.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru (k. 1513-1515); pismo z dnia 04.02.2017r. (k. 1625-1627); zestawienie (k. 1150); zeznania M. P. (1) i J. P. (k. 2159 – 2159 v.), opinię biegłego (k. 2465 – 2490, 2536 – 2537).

5. *Odnosnie umowy zawartej przez M. S. (1):*

W dniu 12 czerwca 2007r. M. S. (1) złożył w (...) wniosek o kredyt hipoteczny na kwotę 460.000 zł w walucie CHF. Celem kredytu miał być zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym. Okres kredytowania wskazano na 420 miesięcy (Wniosek o kredyt hipoteczny z 12.06.2007r.- k. 1880-1881).

M. S. (1) złożył oświadczenie, w którym podał, że został zapoznany przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz że będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, że znane mu są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; że został poinformowany, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Oświadczył także, że jest świadomy, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu oraz że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie, a także, że saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie (Oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej- k. 1882).

W dniu 02 lipca 2007r. (data podpisania) została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) pomiędzy (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. a M. S. (1). Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie, zaś kredytobiorca zobowiązał się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i regulaminie oraz zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie (§ 1 pkt 1 umowy).

W § 2 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę kredytu w wysokości 450.975,00 zł. Kredyt przeznaczony miał być na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym, refinansowanie poniesionych wydatków na cele mieszkaniowe oraz koszty dodatkowe związane z udzieleniem kredytu. Okres kredytowania wynosił 420 miesięcy. Przedmiot finansowania stanowiła odrębna własność lokali w W., ul. (...) nr lokalu (...).

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany został według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 3,80167% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana jest jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,10 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF). Szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie.

W myśl § 4 bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji w sytuacjach określonych w regulaminie. Bank miał informować klienta o zmianach wysokości opłat i prowizji w sposób określony w regulaminie.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci pierwszej hipoteki kaucyjnej do kwoty 901,950,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na odrębnej własności lokalu w W., ul. (...) nr lokalu (...) oraz cesję praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 7 pkt 1 umowy) (Umowa o kredyt hipoteczny z dnia 02 lipca 2007r.- k. 416-418).

W związku zawarciem umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej kredytobiorca oświadczył również, że został zapoznany przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej; będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnuje z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonuje wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej; znane mu

są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; został poinformowany, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku; jest świadomy, że ponosi ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt; ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu; kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie (Oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką- k. 1885).

„Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowił integralną część umowy kredytu (§ 1 pkt 2 umowy).

Zgodnie z § 2 pkt 2 regulaminu kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Tabela zaś to tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku (§ 2 pkt 12 regulaminu).

W myśl § 4 pkt 1 kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 pkt 4 regulaminu).

Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

- 1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;
- 2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 pkt 1 i 2 regulaminu).

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 pkt 7 regulaminu; Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 419-423).

M. S. (1) od 2 listopada 2009r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą: (...), mającą siedzibę w W. przy ul. (...) lok. (...) (wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej RP- k. 1879).

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 grudnia 2016r. bank pobrał od kredytobiorcy łącznie kwotę 233.045,79 zł (okoliczność bezsporna, k. 2476 – opinia biegłego).

W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 10 grudnia 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 164.671,28 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476).

Pismem z dnia 12 stycznia 2017r. (odebrany przez pozwanego 17.01.2017r.) M. S. (1) wezwał pozwanego do zawarcia porozumienia regulującego zasady dalszych spłat przedmiotowego kredytu, gdyż jego zdaniem z tytułu bieżących rozliczeń powstała nadpłata w łącznej wysokości 77.313,97 zł (Pismo z 12.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru- k. 1522-1524).

W piśmie z dnia 28 stycznia 2017r. pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczeń kredytobiorcy (pismo z dnia 28.01.2017r.- k. 1634-1636).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między stronami, nie było możliwości negocjowania umowy w tym zakresie. Umowa ta została zawarta celem zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych kredytobiorcy (zeznania M. S. (1) – k. 2159 v.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o: wniosek o kredyt hipoteczny z 12.06.2007r. (k. 1880-1881); oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej (k.1882); umowa o kredyt hipoteczny z dnia 02 lipca 2007r. (k. 416-418); oświadczenie kredytobiorcy w zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką (k. 1885); regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) (k. 419-423); wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej RP (k. 1879); pismo z 12.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru (k. 1522-1524); pismo z dnia 28.01.2017r. (k. 1634-1636).; zestawienie (k. 1212); zeznania M. S. (1) (k. 2159 v.), opinię biegłego (k. 2465 – 2490, 2536 – 2537).

6. *Odniesienie umowy zawartej przez G. S. i U. S.:*

W dniu 17 grudnia 2007r. G. S. i U. S. złożyli w (...) wniosek o kredyt hipoteczny na kwotę 443.660,00 zł w walucie CHF. Celem kredytu miał być zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym (354.928,00 zł) oraz refinansowanie poniesionych wydatków na cele mieszkaniowe (88.732,00 zł). Okres kredytowania wskazano na 360 miesiące (Wniosek o kredyt hipoteczny z 17.12.2007r.- k. 1923-1925).

G. S. i U. S. złożyli oświadczenie, w którym podali, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz że będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, że znane im są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; że zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Oświadczyli także, że są świadomi, że ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu oraz że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie, a także, że saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie (Oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej- k. 1926).

W dniu 11 stycznia 2008r. (data podpisania) została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) pomiędzy (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. a G. S. i U. S.. Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie, zaś kredytobiorca zobowiązał się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i regulaminie oraz zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie (§ 1 pkt 1 umowy).

W § 2 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę kredytu w wysokości 443.660,00 zł. Kredyt przeznaczony miał być na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym, refinansowanie poniesionych wydatków na cele mieszkaniowe. Okres

kredytowania wynosił 360 miesięcy. Przedmiot finansowania stanowiła odrębna własność lokalu w W., ul. (...)/ (...), nr budynku (...), nr lokalu (...), nr działki (...).

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany został według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 3,96000% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana jest jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,20 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF). Szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie.

W myśl § 4 bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji w sytuacjach określonych w regulaminie. Bank miał informować klienta o zmianach wysokości opłat i prowizji w sposób określony w regulaminie.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci pierwszej hipoteki kaucyjnej do kwoty 887.320,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na odrębnej własności lokalu w W., ul. (...)/ (...), nr budynku (...), nr lokalu (...), nr działki (...) oraz cesję praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 7 pkt 1 umowy) (Umowa o kredyt hipoteczny z dnia 11 stycznia 2008r.- k. 424-426).

W związku zawarciem umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej G. i U. S. oświadczyli również, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej; będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej; znane im są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku; są świadomi, że ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt; ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu; kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; w związku z wypłatą kredytu w złotych mogą pojawić się różnice kursowe, a w przypadku niedoboru wypłaconych środków jest zobowiązany do ich pokrycia, zgodnie z postanowieniami ww. umowy: saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie (Oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką- k. 1932).

„Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowił integralną część umowy kredytu (§ 1 pkt 2 umowy).

Zgodnie z § 2 pkt 2 regulaminu kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Tabela zaś to tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku (§ 2 pkt 12 regulaminu).

W myśl § 4 pkt 1 kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu

stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 pkt 4 regulaminu).

Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;

2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 pkt 1 i 2 regulaminu).

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 pkt 7 regulaminu; Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 427-431).

W związku ze złożeniem przez kredytobiorców w banku dyspozycji zmiany sposobu spłaty kredytu indeksowanego do waluty obcej CHF w ten sposób, że spłata kredytu następowała będzie w walucie obcej CHF, w dniu 11 września 2009r. strony zawarły ostatecznie Aneks nr (...) do Umowy o kredyt hipoteczny. Postanowiły w nim, że spłata udzielonego kredytobiorcy kredytu indeksowanego do waluty obcej, następowała będzie w walucie obcej CHF, do której kredyt jest indeksowany. Kredytobiorca zobowiązał się do posiadania rachunku bankowego w walucie obcej, do której indeksowany jest kredyt prowadzonego przez bank, służącego do obsługi kredytu przez cały okres, w którym obowiązuje spłata rat kredytu w walucie obcej CHF. Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego w walucie CHF zgodnie z obowiązującym harmonogramem (§ 1 Aneksu).

Aneks miał wejść w życie w dniu jego podpisania przez strony, jeżeli zostanie on podpisany przez strony w terminie 30 dni od daty jego sporządzenia wskazanej w treści aneksu, z zastrzeżeniem, że zmiana sposobu spłaty kredytu zacznie obowiązywać od pierwszej raty spłaty kredytu, której termin wymagalności przypada po upływie 14 dni od dnia niniejszego wejścia w życie aneksu. Aneks ten wszedł w życie w dniu 16 września 2009r. (Dyspozycja zmiany sposobu spłaty kredytu- k. 1933; Aneks nr (...) z dnia 11.09.2009r.- k. 605-606; Aneks nr (...) z 16.09.2009r.- k. 607).

W Aneksie nr (...) z dnia 25 stycznia 2010r. strony zmieniły przedmiot finansowania oraz ustaliły nową marżę banku (Aneks nr (...) z dnia 25.01.2010r.- k. 608).

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 21 listopada 2016 r. bank pobrał od kredytobiorców łącznie kwotę 270.356,03 zł (okoliczność bezsporna, opinia biegłego – k. 2476).

W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 21 listopada 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorców wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 172.968,07 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476).

Pismem z dnia 12 stycznia 2017r. (odebrany przez pozwanego 17.01.2017r.) G. S. i U. S. wezwali pozwanego do zawarcia porozumienia regulującego zasady dalszych spłat przedmiotowego kredytu, gdyż ich zdaniem z tytułu bieżących rozliczeń powstała nadpłata w łącznej wysokości 104.433,77 zł (Pismo z 12.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru- k. 1525-1527).

W piśmie z dnia 28 stycznia 2017r. pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczeń kredytobiorcy (pismo z dnia 28.01.2017r.- k. 1637-1639).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między

stronami, nie było możliwości negocjowania umowy w tym zakresie. Umowa ta została zawarta celem zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych kredytobiorców (zeznania G. S. – k. 2161).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o: wnioski o kredyt hipoteczny z 17.12.2007r. (k. 1923-1925); oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej (k.1926); umowa o kredyt hipoteczny z dnia 11 stycznia 2008r. (k. 424-426); oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką (k. 1932); regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) (k. 427-431); dyspozycja zmiany sposobu spłaty kredytu (k. 1933); aneks nr (...) z dnia 11.09.2009r. (k. 605-606); aneks nr (...) z 16.09.2009r. (k. 607); aneks nr (...) z dnia 25.01.2010r. (k. 608); pismo z 12.01.2017r. z potwierdzeniem odbioru (k. 1525-1527); pismo z dnia 28.01.2017r. (k. 1637-1639); zestawienie (k. 1252); zeznania G. S. (k. 2161) oraz opinię biegłego (k. 2465 – 2490, 2536 – 2537).

7. *Odnosnie umowy zawartej przez H. W., D. U. i K. W. (1):*

W dniu 26 czerwca 2008r. K. W. (1), H. W. i D. U. złożyli w (...) wniosek o kredyt hipoteczny na kwotę 350.000 zł w walucie CHF. Celem kredytu miała być modernizacja i remont. Okres kredytowania wskazano na 360 miesięcy (Wniosek o kredyt hipoteczny z 26.06.2008r.- k. 1943-1947).

K. W. (1), H. W. i D. U. złożyli oświadczenie, w którym podali, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz że będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, że znane im są postanowienia „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; że zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku. Oświadczyli także, że są świadomi, że ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, że ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu oraz że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie, a także, że saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. regulaminie (Oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej- k. 1948).

W dniu 13 sierpnia 2008r. (data podpisania) została zawarta umowa o kredyt hipoteczny nr (...) pomiędzy (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. a H. W., D. U. i K. W. (1). Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie, na cel i na warunkach określonych w przedmiotowej umowie, zaś kredytobiorca zobowiązał się do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie i regulaminie oraz zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, opłatami, prowizjami i innymi kosztami w terminach spłaty określonych w umowie (§ 1 pkt 1 umowy).

W § 2 przedmiotowej umowy strony ustaliły, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę kredytu w wysokości 350.000,00 zł. Kredyt przeznaczony miał być na modernizację. Okres kredytowania wynosił 360 miesięcy. Kredytobiorca zobowiązał się do zapłaty prowizji od udzielenia kredytu w wysokości 3.150, 00 zł. Przedmiot finansowania stanowiła własność nieruchomości w Ł., ul. (...), nr działki (...).

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany został według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 4,09833% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana jest jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,35 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulega zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF). Szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie.

W myśl § 4 bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w taryfie oprocentowania, opłat i prowizji dla kredytów hipotecznych (...). Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany wysokości opłat i prowizji w sytuacjach

określonych w regulaminie. Bank miał informować klienta o zmianach wysokości opłat i prowizji w sposób określony w regulaminie.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci pierwszej hipoteki kaucyjnej do kwoty 700.000,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowioną na rzecz banku na własności nieruchomości w Ł., ul. (...), nr działki (...) oraz cesję praw na rzecz banku z polisy ubezpieczenia ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych (§ 7 pkt 1 umowy) (Umowa o kredyt hipoteczny z dnia 13 sierpnia 2008r.- k. 463-468).

W związku zawarciem umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej K. W. (1), H. W. i D. U. oświadczyli również, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej; będąc w pełni świadomym ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej; znane im są postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz „Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez (...)” w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej; zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku; są świadomi, że ponoszą ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt; ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu; kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie; w związku z wypłatą kredytu w złotych mogą pojawić się różnice kursowe, a w przypadku niedoboru wypłaconych środków jest zobowiązany do ich pokrycia, zgodnie z postanowieniami ww. umowy: saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej; raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w ww. Regulaminie (Oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką- k. 1954).

„Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) stanowił integralną część umowy kredytu (§ 1 pkt 2 umowy).

Zgodnie z § 2 pkt 2 regulaminu kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Tabela zaś to tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku (§ 2 pkt 12 regulaminu).

W myśl § 4 pkt 1 kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, że wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 pkt 4 regulaminu).

Raty spłaty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy, prowadzonego w złotych, wskazanego w umowie. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

- 1) raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu;
- 2) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 pkt 1 i 2 regulaminu).

W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 pkt 7 regulaminu; Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) k. 469-477).

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 28 grudnia 2016 r. bank pobrał od kredytobiorców z tytułu przedmiotowej umowy łącznie kwotę 201.505,39 zł (okoliczność bezsporna, opinia biegłego - k. 2476).

W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 28 grudnia 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorców wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 119.708,64 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476).

Pismem z dnia 03 lutego 2017r. (odebrany przez pozwanego 08.02.2017r.) H. W., D. U. i K. W. (1) wezwali pozwanego do zawarcia porozumienia regulującego zasady dalszych spłat przedmiotowego kredytu, gdyż ich zdaniem z tytułu bieżących rozliczeń powstała nadpłata w łącznej wysokości 81.737,37 zł (Pismo z 03.02.2017r. z potwierdzeniem odbioru- k. 1534-1536).

W piśmie z dnia 13 lutego 2017r. pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczeń kredytobiorcy (pismo z dnia 13.02.2017r.- k. 1646-1648).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Postanowienia umowy dotyczące mechanizmu waloryzacji nie były indywidualnie uzgadniane między stronami, nie było możliwości negocjowania umowy w tym zakresie. Umowa ta została zawarta celem zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych kredytobiorcy D. U. (zeznania D. U. – 2160 v.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o: wnioski o kredyt hipoteczny z 26.06.2008r. (k. 1943-1947); oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej (k.1948); umowa o kredyt hipoteczny z dnia 13 sierpnia 2008r. (k. 463-468); oświadczenie kredytobiorcy w zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką (k. 1954); regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez (...) (k. 469-477); pismo z 03.02.2017r. z potwierdzeniem odbioru (k. 1534-1536); pismo z 03.02.2017r. z potwierdzeniem odbioru (k. 1534-1536); pismo z dnia 13.02.2017r. (k.1646-1648); zestawienie (k. 1288); zeznania D. U. (k. 2160 v.) oraz opinię biegłego (k. 2465 – 2490, 2536 – 2537).

Sąd poczynił także następujące ustalenia wspólne dla wszystkich roszczeń:

W dniu 19 września 2011r. we wszystkie prawa i obowiązki (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce, na podstawie art. 42e ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe wstąpił (...) S.A. Następnie z dniem 31 grudnia 2012r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. połączył się zgodnie z art. 124 ustawy Prawo bankowe oraz w trybie ustawy Kodeks spółek handlowych z (...) S.A. Wskutek niniejszego połączenia nastąpiło przeniesienie całego majątku (...) S.A. jako banku przejmowanego na rzecz (...) Bank (...) S.A. jako banku przejmującego (okoliczność bezsporna).

(...) Bank (...) w W. wykonujący działalność w ramach oddziału (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce jest następcą prawnym (...) Bank (...) S.A w W. (k. 2343 i nast.).

Ustawa z dnia 29 lipca 2011r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984), która weszła w życie dnia 26 sierpnia 2011r. wprowadziła następujące zmiany w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r.- Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.): w art. 69 w ust. 2 po pkt 4 dodano pkt 4a w brzmieniu: w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Po ust. 2 dodano ust. 3 w brzmieniu: w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. W tym

przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku. Artykuł 4 stanowił zaś, że w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki.

Sąd dokonał następującej oceny dowodów:

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zgodności przedstawionych przez strony dokumentów z rzeczywistym stanem rzeczy, dlatego uznał je za wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania podmiotów na rzecz, których wytoczono niniejsze powództwo (wobec braku zgłoszenia przez te podmioty udziału w sprawie w charakterze strony procesu, osoby te miały status stron jedynie w znaczeniu materialnym). Zeznania tych osób są bowiem logiczne, spójne i szczegółowe.

W ocenie Sądu opinia główna i uzupełniająca biegłego sądowego K. J. została sporządzona w sposób rzeczowy, rzetelny oraz przekonujący, w oparciu o wiedzę fachową. Powołany biegły sądowy to kompetentna osoba, posiadająca odpowiednie w tym kierunku specjalistyczne wykształcenie i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Sposób badań zaprezentowany przez biegłego wskazuje na prawidłowy tok podejmowania kolejnych czynności analitycznych. Przedmiotowa opinia jest jasna i logiczna. Z tego względu Sąd przyjął w/w opinię za bezstronny i wiarygodny dowód w sprawie.

W ocenie Sądu nie ma racji strona powodowa zarzucając biegłej K. J., iż biegła dokonała obliczeń w taki sposób, że do rozliczenia kontraktów przyjęła średni kurs NBP z dnia płatności raty i tym samym, że sporządziła opinie niezgodnie z postanowieniem Sądu (k. 2500, 2547). Zarzut ten oparty jest na nieporozumieniu, albowiem biegła sporządziła opinię w całości zgodnie z postanowieniem Sądu, a mianowicie wyliczyła wartość poszczególnych zobowiązań przy założeniu wyeliminowania z umów klauzul niedozwolonych (mechanizmu indeksacji). Należy podkreślić, że w żadnym wypadku biegła nie zastąpiła klauzul indeksacyjnych średnim kursem NBP. Średni kurs NBP biegła zastosowała jedynie do jednostkowego przeliczenia części tych rat, które zostały uiszczone przez część kredytobiorców bezpośrednio w walucie obcej (CHF) i uczyniła to tylko w tym celu aby ustalić jaka kwotę kredytobiorcy dotychczas uiścili łącznie na rzecz banku w walucie polskiej, ale nie w tym celu aby modyfikować klauzule indeksacyjne. Ten zabieg matematyczny w ogóle nie dotyczył klauzul indeksacyjnych. Jednocześnie podnieść trzeba, że był to zabieg niezbędny do wykonania przez biegłą zlecenia, albowiem powód w taki sposób sformułował żądania, że wystąpił o zapłatę kwot wyłącznie w złotych polskich, mimo, iż bezspornie część konsumentów od pewnego momentu spłacała kredyty bezpośrednio w CHF. Biegła w szczególowy i przekonujący sposób odniosła się do tego zarzutu w opinii uzupełniającej (k. 2537).

Sąd oparł ustalenia faktyczne w zakresie dotyczącym wniosków wynikających z opinii biegłej sądowej K. J. uwzględniając wariant obliczeń zaprezentowany przez biegłą, w którym biegła uwzględniła jako uiszczone spłaty należne zgodnie z umową. W tym miejscu należy podnieść, że strona pozwana nie zakwestionowała w niniejszej sprawie okoliczności, iż podmioty, na rzecz których wytoczono niniejsze powództwo uiściły raty wynikające z zawartych przez nich umów zgodnie z literalnym brzemieniem tych umów.

Sąd uznał za niewiarygodną opinię biegłego sądowego G. Ł. i w związku z tym nie uczynił jej podstawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. W tym zakresie Sąd miał na uwadze, iż biegły ten nie odniósł się w sposób kompleksowy do zarzutów strony pozwanej, biegły ten nie wyjaśnił spornych kwestii wskazanych w piśmie pozwanego z dnia 3.12.2018 r., biegły nie wskazał także konkretnych kursów jakie zastosował celem przeliczenia rat spłacanych bezpośrednio w CHF, biegły w błędny sposób poczynił założenie do obliczeń, że rok obliczeniowy ma 360 dni, podczas gdy z regulaminu wynika, że ma 365 dni. Powyższe uchybienia dyskwalifikowały opinię tego biegłego jako dowód w sprawie.

Sąd nie uczynił podstawą ustaleń faktycznych zeznań świadka A. S. (1), albowiem świadek ten zeznał, że w ogóle nie uczestniczył w czynnościach związanych z zawarciem spornych umów kredytu zawartych przez podmioty, na rzecz których wytoczono niniejsze powództwo. W konsekwencji świadek ten nie posiadał informacji w jaki sposób przebiegała procedura zawarcia tych umów w odniesieniu do w/w konkretnych osób (k. 2136 v.).

Sąd dopuścił dowód z zeznań podmiotów, na rzecz których wytoczono niniejsze powództwo, na okoliczność indywidualnych negocjacji umowy kredytu oraz przebiegu procesu zawarcia umowy. Sąd oddalił w pozostałym zakresie wnioski o jej przesłuchanie, tj. na okoliczność celu zaciągnięcia kredytu i zakupu finansowanej nim nieruchomości oraz sposobu wykorzystania przedmiotowej nieruchomości, wykształcenia kredytobiorcy, prowadzenia przez nią działalności gospodarczej, siedziby tej działalności gospodarczej, miejsca zatrudnienia i wykonywanego zawodu, przyczyn zaciągnięcia kredytu w kwocie wynikającej z umowy kredytu (k.). Okoliczności te były bowiem bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy (art. 227 k.p.c.). Kwestią bezsporną było posiadanie przez J. G. (1) statutu konsumenta.

Sąd dopuścił dowód z zeznań świadka A. S. (2) na okoliczność indywidualnego uzgodnienia z kredytobiorcą postanowień umowy o kredyt hipoteczny kwestionowanych pozwem, w tym możliwości negocjowania warunków umowy o kredyt hipoteczny, wyjaśnienia kredytobiorcy przed zawarciem umowy o kredyt hipoteczny kwestii związanych z ryzykiem walutowym oraz świadomości kredytobiorcy odnośnie tego ryzyka. Sąd oddalił w pozostałym zakresie wnioski tj. przesłuchania świadka na okoliczność: obecności w ofercie pozwanego w chwili wnioskowania o kredyt przez kredytobiorcę kredytów złotych, a tym samym możliwość ubiegania się o kredyt złotowy i udzielenia tego kredytu, sposobu wykonywania umowy o kredyt hipoteczny zawartej z kredytobiorcą, w tym stosowania przez pozwanego kursów wymiany PLN/CHF nieodbiegających od kursów stosowanych przez inne banki oraz NBP, jak również zasad ustalania kursów wymiany walut; zmian kursu waluty CHF oraz stóp procentowych i ich wpływu na zobowiązanie kredytobiorcy z tytułu zaciągniętego kredytu, w tym różnicy pomiędzy kredytem indeksowanym do waluty obcej a kredytem złotowym, charakterystyki i możliwości finansowania kredytów przez pozwanego, kosztów ponoszonych przez pozwanego i związanych ze zmianą kursu CHF, do którego indeksowany jest kredyt zaciągnięty przez kredytobiorcę, kosztów związanych z obsługą kredytu indeksowanego, wzajemnego stosunku i kształtowania się wysokości rat kredytu indeksowanego do CHF oraz kredytu w złotych zaciągniętego w tym samym czasie co kredyt udzielony kredytobiorcy, możliwości wyboru oraz zmiany przez kredytobiorcę waluty udzielonego im kredytu (k. 2136 v.). Okoliczności te były bowiem bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy (art. 227 k.p.c.). Wynika to z oceny prawnej zgłoszonych roszczeń, która została przedstawiona przez Sąd poniżej.

Sąd pominął dowód z przesłuchania U. S., K. W. (1) i H. W. wobec nieusprawiedliwionego niestawiennictwa tych osób na rozprawie (k. 2158 v.)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W pierwszym rzędzie należy podnieść, iż ostatecznie przedmiotem sporu były roszczenia zgłoszone przez powoda na rzecz następujących podmiotów:

- 1) J. G. (1),
- 2) A. H.,
- 3) S. K.,
- 4) M. P. (1) i J. P.,
- 5) M. S. (1),

6) G. S. i U. S.,

7) K. W. (1), H. W. i D. U..

Na wstępie, przed analizą roszczeń powoda należało odnieść się do zarzutu pozwanego co do braku legitymacji czynnej powoda oraz braku interesu społecznego w wytoczeniu niniejszego powództwa przez powoda jako stowarzyszenia.

Powód tj. Stowarzyszenie (...)w K. jest organizacją pozarządową w rozumieniu art. 61 i nast. k.p.c. Wszystkie osoby fizyczne objęte żądaniem pozwu, wyraziły w trybie art. 61 § 4 k.p.c. zgodę na wytoczenie przez powoda powództwa w trybie art. 61 § 1 k.p.c. Oczywiście jest, że tak jak podnosi pozwany, powód nie był stroną żadnej z umów o kredyt zawartej z pozwanym, stronami tych umów były osoby fizyczne na rzecz, których powód wytoczył przedmiotowe powództwo. Zgodnie z § 7 ust. 1 statutu stowarzyszenia, celem stowarzyszenia jest pomoc konsumentom skarżącym się na instytucje rynku finansowego i kapitałowego, w tym banki, firmy ubezpieczeniowe, towarzystwa finansowe i inne (k. 54 verte). W opinii Sądu w tak ujętym celu stowarzyszenia mieści się również wytaczanie powództw przed sądem. Powodowe stowarzyszenie może więc, za zgodę reprezentowanych osób, wytaczać powództwa przeciwko bankom w sprawach o ochronę konsumenta co wynika wprost z ustawy tj. art. 61 k.p.c.

Zgodnie z art. 62 § 1 k.p.c. do organizacji pozarządowych wytaczających powództwa na rzecz osób fizycznych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby. Do prokuratora wytaczającego powództwo na rzecz oznaczonych osób stosuje się art. 7 k.p.c., zgodnie z którym prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. Zdaniem Sądu nie ulega wątpliwości, że stowarzyszenie działając na rzecz obrony praw konsumentów działa w obronie praw obywateli. Oczywiście jest też, że stowarzyszenie działając w interesie zorganizowanej grupy konsumentów, działa jednocześnie w interesie społecznym. Zarzut stosowania przez pozwanego niedozwolonych klauzul indeksacyjnych dotyczy bowiem umów zawartych z użyciem wzorca umownego, a zatem problem indeksacji stosowanej przez pozwanego daje się potencjalnie odnieść do wielu innych adresatów.

Podsumowując, w ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, że powodowemu stowarzyszeniu nie przysługuje legitymacja czynna do wytoczenia przedmiotowego powództwa oraz że nie ma ona ku temu interesu.

Strona powodowa dochodziła w niniejszym pozwie zasądzenia od pozwanego na rzecz:

1) J. G. (1) kwoty 96.114,32 zł wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 29 listopada 2016 r. – k. 765);

2) A. H. kwoty 87.233,08 zł wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 13 listopada 2016 r. – k. 821);

3) S. K. kwoty 129.117,35 zł wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 30 września 2016 r. – k. 930);

4) M. P. (1) i J. P. (solidarnie) kwoty 80.879,66 zł wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 15 grudnia 2016 r. – k. 1150);

5) M. S. (1) kwoty 77.313,97 zł wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 10 grudnia 2016 r. – k. 1212);

6) G. S. i U. S. (solidarnie) kwoty 104.433,77 zł wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 21 listopada 2016 r. – k. 1252);

7) K. W. (1), H. W. i D. U. (solidarnie) kwoty 81.737,37 zł wraz z odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 28 grudnia 2016 r. – k. 1288).

Powód zarzucił częściową bezskuteczność zawartych umów kredytowych tj. w zakresie klauzul walutowych, w oparciu o art. 385¹ k.c., a dochodzone przez niego kwoty stanowiły w jego opinii nadpłaty w rozliczeniu kredytu wynikającymi z różnicy pomiędzy sumą spłaconych rat a teoretycznymi ratami, gdyby nie było indeksacji.

Strona powodowa dochodziła w niniejszym sprawie zasądzenia od pozwanego w/w kwot tytułem bezpodstawnie pobranych w okresach w/w od konsumentów przez pozwanego kwot na podstawie abuzywnych postanowień zawartych w umowach kredytu indeksowanego. Żądanie to zostało oparte na twierdzeniu, że postanowienia umowne regulujące mechanizm indeksacji są abuzywne, a w rezultacie są bezskuteczne wobec konsumentów.

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zakresie w jakim powód wystąpił z roszczeniem opartym na twierdzeniu o bezskuteczności niektórych klauzul umownych prowadzącej do stanu uiszczenia przez konsumentów jako kredytobiorców na rzecz pozwanego jako kredytodawcy kwot wyższych niż kwota należna z tytułu przedmiotowej umowy kredytu.

Dokonując analizy sprawy Sąd doszedł do następujących wniosków:

- 1) ***przedmiotowe umowy kredytu są ważnymi czynnościami prawnymi,***
- 2) ***kredyt hipoteczny udzielony na podstawie tych umów jest kredytem złotowym, a jedynie indeksowanym do waluty obcej - franka szwajcarskiego,***
- 3) ***postanowienia umowne w zakresie mechanizmu indeksacji są bezskuteczne i nie wiążą kredytobiorców, a w konsekwencji wysokość zobowiązań kredytobiorców wobec kredytodawcy powinna zostać obliczona z pominięciem klauzul indeksacyjnych.***

Do powyższych wniosków doprowadziły następujące rozważania:

Podstawową kwestią wymagającą na wstępie wyjaśnienia jest charakter umów kredytowych zawartych pomiędzy pozwanym a kredytobiorcami.

Kredyt złotówkowy jest to kredyt udzielany w walucie polskiej, w którym kredytobiorca dokonuje spłaty rat kapitałowo- odsetkowych również w walucie polskiej, zwracając bankowi sumę nominalną udzielonego kredytu (kapitału) wraz z odsetkami oraz ewentualnie innymi opłatami i prowizjami.

Kredyt waloryzowany (indeksowany) kursem waluty obcej to kredyt udzielany w walucie polskiej, przy czym na dany dzień (najczęściej dzień uruchomienia kredytu), kwota kapitału kredytu (lub jej część) przeliczana jest na walutę obcą (według bieżącego kursu wymiany waluty), która to kwota stanowi następnie podstawę ustalania wysokości rat kapitałowo- odsetkowych. Wysokość kolejnych rat kapitałowo- odsetkowych określana jest zatem w walucie obcej, ale ich spłata dokonywana jest w walucie polskiej, po przeliczeniu według kursu wymiany walut na dany dzień (najczęściej na dzień spłaty) (Analiza prawna wybranych postanowień umownych stosowanych przez banki w umowach kredytów indeksowanych do waluty obcej lub denominowanych w walucie obcej zawieranych z konsumentami. Raport Rzecznika Finansowego, W., czerwiec 2016r.).

Zgodnie z § 2 pkt 1 wszystkich umów kredyt jest indeksowany do waluty obcej CHF. W umowie z dnia 18 lipca 2007r. zawartej pomiędzy pozwanym a J. G. (1), bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 530.000 zł. W umowie z dnia 31stycznia 2008r. zawartej pomiędzy pozwanym a A. H., bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 546.000 zł. W umowie z dnia 09 lipca 2008r. zawartej pomiędzy pozwanym a S. K., bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 537.000 zł. W umowie z dnia 06 listopada 2007r. zawartej pomiędzy pozwanym a M. P. (1) i J. P., bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 480.000 zł. W umowie z dnia 02 lipca 2007r. zawartej pomiędzy pozwanym a M. S. (1), bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 450.975 zł. W umowie z dnia 11 stycznia 2008r. zawartej pomiędzy pozwanym a G. S. i U. S., bank

zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 443.660 zł. W umowie z dnia 13 sierpnia 2008r. zawartej pomiędzy pozwanym H. W., K. W. (1) i D. U., bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy kwotę 350.000 zł.

W myśl § 2 pkt 2 regulaminu, kredyt indeksowany do waluty obcej to kredyt, oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według tabeli. Zgodnie zaś z § 4 pkt 1 regulaminu kredyt udzielany jest w złotych. Na wniosek wnioskodawcy bank udziela kredytu indeksowanego do waluty obcej. W przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej wnioskodawca wnioskuje o kwotę kredytu wyrażoną w złotych, z zaznaczeniem, iż wniosek dotyczy kredytu indeksowanego do waluty obcej.

Kredyty kredytobiorców zostały im wypłacone w złotych polskich, w tej samej walucie odbywały się ich spłaty. Kwoty kredytu została przez nich określone we wniosku kredytowym również w złotych polskich. Sama kwota kredytu została w umowach określona także w złotych polskich. Raty kredytu podlegające spłacie wyrażone zostały w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane były z rachunku bankowego wskazanego w umowie, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu. Kredyt oprocentowany został w oparciu o stopę referencyjną LIBOR 3M.

Zdaniem Sądu z powyższego bezsprzecznie wynika, że zawarte przez reprezentowanych przez powoda konsumentów z pozwanym umowy kredytu hipotecznego stanowią umowy kredytu indeksowanego. Bank wydaje kredytobiorcy określoną sumę kredytową w złotych, przy czym jej wysokość jest określana (indeksowana) według kursu danej waluty w dniu wydania (indeksowanie do waluty obcej po cenie kupna). Ustalenie takie następuje też w celu określenia wysokości rat kredytowych, do których kredytobiorca będzie zobowiązany w okresie trwania stosunku kredytowego. W dniu płatności konkretnych rat taka rata jest przeliczana zgodnie z umową na złote stosownie do kursu danej waluty, tj. po kursie jej sprzedaży kontrahentowi banku. Należy zauważyć, że również i w ocenie organów nadzorczych nad rynkiem finansowym nie ulegało wątpliwości, że kredyty indeksowane i denominowane to kredyty w walucie polskiej. Zgodnie ze stanowiskiem Narodowego Banku Polskiego z dnia 6 lipca 2011r. wyrażonego w toku prac legislacyjnych nad tzw. ustawą antyspreadową: „kredyt w walucie polskiej „denominowany lub indeksowany” w innej walucie niż polska jest kredytem w złotych. Przyjęcie klauzuli indeksowej w postaci innej waluty (tak samo, gdyby indeksem była cena złota, zboża czy innego dobra majątkowego) nie przekreśla faktu, że zobowiązanie zostało wyrażone w złotych. Kredyt indeksowany nie jest kredytem walutowym. Bank albo inny kredytodawca nie może żądać od kredytobiorcy spłaty kredytu w innej walucie niż złoty, nie ma też obowiązku przyjmowania świadczenia pieniężnego w innej walucie niż złoty (choć w wysokości indeksowanej)” (stanowisko Narodowego Banku Polskiego z 6 lipca 2011r. - k. 1409-1410).

Dokonując analizy sprawy Sąd rozważał w pierwszym rzędzie czy przedmiotowe umowy są ważnymi czynnościami prawnymi i doszedł do wniosku, że kontrakty te nie mogą być uznane za nieważne.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż w ocenie Sądu nie budzi wątpliwości dopuszczalność konstrukcji kredytu indeksowanego (waloryzowanego) z perspektywy art. 69 Prawa bankowego. Przesądził powyższe Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 stycznia 2016r., I CSK 1049/14, w którym stwierdził, że „umowa kredytu bankowego jest umową nazwaną (art. 69 Prawa bankowego). Jej elementów konstrukcyjnych należy poszukiwać w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zgodnie z którym bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej i zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty. Oznacza to, że - używając syntetycznej formuły - bank zobowiązuje się do wydania określonej sumy pieniężnej, a kredytobiorca do zwrotu wykorzystanej sumy kredytu i zapłacenia odsetek kapitałowych. Zawarta przez strony umowa kredytu hipotecznego stanowi - jak określił ją pozwany bank - "umowę kredytu indeksowanego". Bank wydaje kredytobiorcy określoną sumę kredytową w złotych, przy czym jej wysokość jest określana (indeksowana) według kursu danej waluty (np. euro) w dniu wydania (indeksowanie do waluty obcej po cenie kupna). Ustalenie takie następuje też w celu określenia wysokości rat kredytowych, do których kredytobiorca będzie zobowiązany w okresie trwania stosunku kredytowego. W dniu płatności konkretnych

rat taka rata jest przeliczana zgodnie z umową na złote stosownie do kursu danej waluty, tj. po kursie jej sprzedaży kontrahentowi banku.

Tak ujęta umowa kredytu indeksowanego mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353 (1) k.c. w związku z art. 69 Prawa bankowego). Nie ma zatem podstaw do twierdzenia, że w obrocie prawnym doszło do wykształcenia się jakiegoś odrębnego, oryginalnego typu umowy bankowej, powiązanej w sposób szczególny z kursem złotego do walut obcych w chwili wydania i zwrotu sumy kredytowej i tym samym zakładającej szczególny sposób określania wysokości zadłużenia kredytobiorcy w stosunku kredytowym.

W zakresie umowy kredytu indeksowanego także dochodzi do wydania sumy kredytu kredytobiorcy i zwrotu wykorzystanej sumy kredytu z reguły w ratach kredytowych w dłuższych odcinku czasowym. Dla kredytobiorcy istotne znaczenie ma z reguły wysokość rat spłacanych w poszczególnych okresach ich spłat. Kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej, gdyż suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu hipotecznego może mieć inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu, ale taka wykorzystana suma - w całości lub części - może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016r., I CSK 1049/14, LEX nr 2008735).

Zwrócić należy także uwagę na treść art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011r. o zmianie ustawy- Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw tzw. antyspreadowej (Dz. U. Nr 165, poz. 984), która weszła w życie dnia 26 sierpnia 2011r., zgodnie z którym „w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki”. Przepis ten reguluje kwestie intertemporalne związane z jej stosowaniem i wprost potwierdza, że zawieranie umów kredytu indeksowanego było przed wprowadzeniem ww. ustawy dopuszczalne. Również na ten temat wypowiedział się Sąd Najwyższy, który stwierdził, że „ideą dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. było utrzymanie funkcjonujących na rynku kredytów denominowanych według nowych zasad (...) Ustawodawca wprowadził narzędzie prawne pozwalające wyeliminować z obrotu postanowienia umowne zawierające niejasne reguły przeliczania należności kredytowych, zarówno na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części, która pozostała do spłacenia” (wyrok Sądu Najwyższego 19 marca 2015 r., IV CSK 362/14, LEX nr 1663827).

Zdaniem Sądu z powyżej zacytowanych przepisów wyraźnie wynika dopuszczenie przez prawo kredytów denominowanych i indeksowanych do waluty innej niż waluta polska i takie rozwiązanie stanowi element umowy kredytu i tym samym nie pozbawia takiej umowy charakteru umowy kredytu. Podsumowując, tak ujęta umowa kredytu indeksowanego mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant.

Jako chybiony należy uznać pogląd, iż postanowienie umowy odnoszące się do indeksacji było niezgodne z art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, ponieważ artykuł ten wskazuje jedynie jakie niezbędne postanowienia powinny być zawarte w umowie kredytu.

Skoro więc kredyt indeksowany nie jest sprzeczny z ustawą, brak było w świetle art. 58 § 1 k.c. podstaw do uznania za nieważne z tego powodu umów kredytu zawartych pomiędzy pozwanym a konsumentami.

W ocenie Sądu w każdej umowie została ściśle określona kwota kredytu. Umowa zawiera kwotę kredytu wyrażoną cyframi oraz słownie, wskazana jest także waluta, co jest zgodne z obowiązującymi przepisami.

W ocenie Sądu każda podpisana umowa kredytu spełnia wszystkie ustawowe wymogi wynikające z treści art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, w szczególności spełniają wymogi z art. 69 ust. 2 pkt 2 i 4 Prawa bankowego. Strony określiły w umowie kredytu kwotę kredytu, walutę kredytu, jego przeznaczenie, okres kredytowania, terminy i zasady

jego zwrotu przez powodów przy zastosowaniu klauzuli indeksacyjnej, a także oprocentowanie kredytu i opłaty oraz prowizje związane z jego udzieleniem.

Zarzut nieokreślenia przez strony świadczenia głównego (wysokości spłaty) jest więc chybiony. Strony zawierając każdą umowę złożyły zgodne oświadczenia woli co do kwoty kredytu. Ustawa prawo bankowe w art. 69 ust. 2 pkt 2) wskazuje, iż w umowie kredytu należy wskazać „kwotę i walutę kredytu”. Elementy te każda umowa kredytu zawiera.

W każdej umowie zawartej z konsumentami wskazano — liczbowo i słownie — kwotę kredytu, indeksując ją do franka szwajcarskiego. Konsumenti otrzymali kredyt indeksowany do waluty obcej i zobowiązani byli do spłaty kwoty w walucie obcej, wiedzieli, iż wypłata kredytu nastąpi w złotych, jak również, że spłata będzie dokonywana poprzez pobranie środków z rachunku złotowego, prowadzonego dla konsumentów.

Nie można zgodzić się z poglądem, że indeksacja to nic innego jak Swap Walutowo - Procentowy a kredyt indeksowany to kredyt PLN z wbudowanym CIRS,

Zdaniem Sądu powyższy pogląd uznać należy za błędny. Jest to całkowicie zbędne mnożenie bytów, nakierowane na wykreowanie obrazu, jakoby konstrukcja kredytu była skomplikowana, obejmowała elementy niezrozumiałe dla przeciętnego klienta banku. Tworzenie takich konstrukcji jest zdaniem Sądu niecelowe dla analizy prawnej tego przypadku. Kredytobiorca zawierając umowę kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej zawiera umowę kredytową oprocentowaną według ściśle określonej stopy procentowej z zastrzeżeniem, iż odsetki będą naliczane od kwoty wyrażonej w CHF stanowiącej równowartość pożyczonej mu kwoty w złotych. W rzeczywistości jedynym „tożsamym skutkiem” tych transakcji jest to że zarówno kredytobiorca jak i strona transakcji CIRS zobowiązana do zapłaty odsetek od waluty obcej wystawia się na ryzyko kursowe. W wypadku kredytu nie jest to jednakże wynikiem wymiany obowiązków zapłaty odsetek a wynikiem określenia wysokości zobowiązania w walucie obcej. Nie ma tu zatem żadnej potrzeby doszukiwania się na siłę konstrukcji jakiegokolwiek instrumentu finansowego. Treść stosunku prawnego łączącego bank z kredytobiorcą określa treść zawartej umowy, ewentualnie zgodny zamiar stron, jeżeli umowa go nie odzwierciedlała. Wszelkie próby wywodzenia, wbrew treści umowy kredytu, iż jest to jakkolwiek inna umowa czy wręcz instrument finansowy są zatem skazane na niepowodzenie.

W tym miejscu wskazać także należy, iż kwestia możliwości traktowania kredytu walutowego jako stanowiącego instrument finansowy była poddana pod ocenę Trybunału (UE) pod sygnaturą akt C-312/14 w wyniku pytania prejudycjalnego zadane przez sąd węgierski w sprawie Banif Plus Bank Zrt. przeciwko Márton Lantos i Mártonné Lantos. Stanowisko Trybunału zawarte w wydanym w tej sprawie orzeczeniu z dnia 3 grudnia 2015 r. wiąże sąd w zakresie oceny prawnej i interpretacji prawa europejskiego wykluczając możliwość odmiennego rozstrzygnięcia kwestii będącej przedmiotem orzekania przez Trybunał. Dotyczy to w szczególności odpowiedzi na pytania postawione przez sąd odsyłający, mających dość rozbudowaną treść, lecz sprowadzających się do zapytania: Czy kredyt walutowy przewidujący w swojej konstrukcji wypłatę środków po znanym kursie, a następnie spłatę po kursie przyszłym (nieznanym) jest w istocie „skomplikowanym instrumentem finansowym”? Czy taki instrument finansowy podlega regulacji tzw. dyrektywy MIFID i czy w związku z tym bank był zobowiązany do dokonania czynności wymaganych tą dyrektywą? Czy obojętne przez bank wymogów dyrektywy MIFID oznacza, że umowa zawarta z klientem jest nieważna?

Trybunał (UE) rozstrzygając w przedmiocie postawionych mu pytań sprowadził poddaną jego ocenie kwestię do udzielenia odpowiedzi na pytanie: „Czy transakcje dokonywane przez instytucję kredytową, polegające na wymianie kwot denominowanych w walucie obcej na walutę krajową, w celu obliczenia kwot kredytu i zwrotu, zgodnie z postanowieniami umowy kredytu dotyczącymi kursów wymiany, mogą zostać zakwalifikowane do „usług inwestycyjnych i działalności inwestycyjnej” w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 2 dyrektywy 2004/39.” (akapit 53 orzeczenia Trybunału).

Odpowiadając na tak postawione pytanie Trybunał stwierdził, iż transakcje wymiany, które są wyłącznie dodatkowe wobec udzielenia i zwrotu kredytu konsumenckiego denominowanego w walucie obcej, to jest ograniczają się do wymiany, na podstawie kursu kupna lub sprzedaży danej waluty obcej, kwot kredytu i rat wyrażonych w tej walucie (waluta rozliczeniowa) na walutę krajową (waluta płatnicza) nie stanowią usług inwestycyjnych ani

działalności inwestycyjnej w rozumieniu dyrektywy MIFID I. Trybunał stwierdził w szczególności iż: „Jedyną funkcją takich transakcji jest posłużenie za sposoby wykonania istotnych zobowiązań płatniczych z umowy kredytu, czyli udostępnienie kapitału przez kredytodawcę i zwrot tego kapitału wraz z odsetkami przez kredytobiorcę. Celem tych transakcji nie jest realizacja inwestycji, gdyż konsument zamierza wyłącznie uzyskać fundusze na nabycie dobra konsumpcyjnego lub świadczenie usługi, a nie na przykład zarządzać ryzykiem kursowym czy spekulować kursami wymiany walut obcych.” (Akapit 57 orzeczenia).

Orzeczenie to powinno ostatecznie zamykać wszelkie dyskusje w kwestii dopuszczalności traktowania umów kredytowych jako instrumentów finansowych.

Konstrukcja każdej umowy kredytu łączącej pozwanego i konsumentów, wbrew pojawiającym się opiniom, jest zatem prosta, i nie można doszukiwać się tu jakiegokolwiek „skomplikowanego instrumentu finansowego”.

Inaczej sprawa wygląda w odniesieniu do kwestii dotyczącej zastosowania przez pozwanego klauzul indeksacyjnych. W ocenie Sądu brak określenia w treści każdej umowy kredytu jasnych reguł przeliczenia przez pozwanego bank kwoty kredytu i rat kapitałowo - odsetkowych w stosunku do kursu franka szwajcarskiego czyni klauzulę indeksacyjną abuzywną, nie powoduje zaś skutku w postaci nieważności całej umowy. Konsekwencją uznania danej klauzuli umownej za niedozwoloną jest bowiem to, że nie wiąże ona konsumentów *ex tunc* i *ex lege*. Zgodnie zaś z art. 385¹ § 1 k.c. in fine, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Zgodzić się należy z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 21 lutego 2013 r., iż eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne nie prowadzi do zniweczenia całego stosunku prawnego, nawet gdyby z okoliczności sprawy wynikało, że bez tych postanowień umowa nie zostałaby zawarta (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013r., sygn. akt I CSK 408/12, OSNC 2013/11/127). Szczegółowa argumentacja w tym zakresie została przedstawiona w dalszej części rozważań.

W ocenie Sądu sama czynność prawna w postaci umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej zawartej pomiędzy stronami - jako całość - nie jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Odnosząc się do zarzutu powodów, co do naruszenia w umowie zasady ekwiwalentności świadczeń, należy zauważyć, że świadczenie kredytobiorcy w postaci zwrotu kapitału kredytu nie jest świadczeniem wzajemnym ze stosunku umowy kredytu. Jak to wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15.12.2005 r., sygn. akt: V CK 425/05: „Celem umowy kredytu bankowego jest postawienie środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy, a czyniąc to bank, w zamian za określony w umowie zysk z tytułu oprocentowania i prowizji, zgadza się również na ponoszenie określonego ryzyka. (...)”. Wypłata kwoty kredytu przez kredytodawcę i jej zwrot przez kredytobiorcę nie są zatem świadczeniami wzajemnymi wynikającymi z tej umowy i ich ewentualna nieekwiwalentność wynikająca z zastosowania klauzuli waloryzacyjnej (indeksacyjnej) pozostaje bez wpływu na ocenę ważności takiej umowy kredytowej. Co więcej, w umowę kredytu bankowego jest co do zasady wpisana niepewność co do wielkości ostatecznych kosztów udzielonego kredytu, które wiążą się z jego udzieleniem i które ostatecznie obciążą kredytobiorcę (podobnie: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24.05.2012 r., sygn. akt: U CSK 429/11). Nawet w przypadku kredytów złotych, nieindeksowanych do waluty obcej, mamy do czynienia z taką niepewnością, zwłaszcza w przypadku zastosowania zmiennego oprocentowania kredytu (które jest przecież powszechnie stosowane), zależnego od szeregu czynników, na które kredytobiorca także nie ma wpływu. Brak ekwiwalentności świadczeń pomiędzy kwotą faktycznie udzielonego i wypłaconego kredytu a ostateczną wartością zwracanego przez kredytobiorcę świadczenia, uwzględniając zarówno kwotę nominalną kredytu, jak również odsetki i koszty jego udzielenia, jest wpisana w istotę kredytu. Biorąc pod uwagę, że jedną stroną umowy jest bank, który jako spółka prawa handlowego prowadzi działalność gospodarczą nastawioną na zysk, nie będzie on udzielał kredytów za darmo, bo tylko wówczas nie dochodziłoby do rozbieżności pomiędzy kwotą udzielonego kredytu a kwotą zwróconą przez kredytobiorcę z tytułu wykorzystanego kredytu.

W konsekwencji należy przyjąć, że już z ustawowego założenia od samego początku - od podpisania umowy kredytowej - jej strony nie stoją na równej pozycji, gdyż kredytobiorca, niedysponujący własnymi środkami pieniężnymi, musi skorzystać z finansowego wsparcia ze strony banku, który z udzielania kredytów czerpie zyski. Brak równowagi stron umowy kredytowej w tym zakresie nie jest jednak równoznaczny z nieważnością umowy kredytu, ponieważ

wykorzystanie mechanizmu indeksacji, tak jak oprocentowanie kredytu, nie narusza natury kredytu, gdyż zapewnia kredytodawcy zarobek w zamian za udzielenie kredytu.

Słusznie również zauważyła strona pozwana, że podnoszenie kwestii naruszenia dobrych obyczajów – zasad współzycia społecznego w kontekście nieważności umowy jest chybione. Okoliczność taka ma bowiem znaczenie jedynie dla oceny abuzywności postanowień umownych tj. na gruncie art. 385¹ k.c. będącego *lex specialis* względem przepisu art. 58 par. 2 k.c..

Dokonując rozważań w powyższym zakresie należy podnieść, że klauzula zasad współzycia społecznego określona w art. 58 par. 2 kc jest odpowiednikiem klauzuli dobrych obyczajów określonej w art. 385 (1) kc (np. uchwała SN z 20.12.12 r., III CZP 84/2012, LexisNexis nr 4492043, wyrok SN z 25.02.2010 r., I CSK 384/2009, Lexis Nexis nr 2380178). W przypadku uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone w rozumieniu art. 385 (1) kc należy zatem uznać, że zarazem stanowi ono postanowienie umowne sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, trudno bowiem byłoby uznać, że umowne postanowienie niedozwolone w rozumieniu art. 385 (1) kc nie stanowi zarazem czynności prawnej sprzecznej z zasadami współzycia społecznego. Nie oznacza to jednak że dane postanowienie umowne, co do którego stwierdzono ów niedozwolony charakter jest nieważne na podstawie art. 58 par. 2 kc, albowiem jest ono jedynie bezskuteczne i jako takie nie wiąże konsumenta. Przepis art. 385 (1) kc stanowi bowiem przepis szczególny wobec przepisu art. 58 par. 2 kc, a zatem wyjątkowo sankcja nieważności ustępuje tu przed sankcją bezskuteczności i brakiem związania wzorcem umownym. Przepisy art. 385 (1) – 385 (3) kc stanowią element szerszego systemu ochrony konsumenta przed wykorzystywaniem przez przedsiębiorców silniejszej pozycji kontraktowej, związanej z możliwością jednostronnego kształtowania treści wiążących strony postanowień w celu zastrzegania klauzul niekorzystnych dla konsumentów (klauzul abuzywnych) i zarazem stanowią rdzeń tego systemu, wprowadzając instrument wzmożonej, względem zasad ogólnych wyrażonych w art. 58 par. 2 kc, art. 353 (1) kc i art. 388 kc kontroli treści postanowień narzuconych przez przedsiębiorcę, a także wprowadzają szczególną, odbiegającą od zasad ogólnych sankcję mającą niwelować niekorzystne skutki zastosowania klauzul abuzywnych. W zakresie ochrony interesów konsumenta przed naruszeniami słuszności kontraktowej stanowią *lex specialis* względem art. 58 par. 2 kc (por. A. Olejniczak, w: Kodeks cywilny Komentarz, t. 3, Zobowiązania – część ogólna, red. A. Kidyba, Warszawa 2014, komentarz do art. 385 (1) kc, pkt 1, M. Bednarek, w: System Prawa Prywatnego, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. E. Łętowska, Warszawa 2013, s. 762, wyrok SN z 21.02.2013 r., I CSK 408/2012 LexisNexis nr 5803519, zob. R. Trzaskowski, Skutki sprzeczności, s. 576 i nast., M. Skory, Klauzule abuzywne, s. 196, M. Bednarek, w: System Prawa Cywilnego, t. 5, 2013, s. 773, M. Safjan, w: Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny, t. I, 2013, kom. do art. 58, M. Pecyna, Kontrola wzorców umownych, s. 161). Należy podkreślić, że przyjęcie odmiennego poglądu prowadziłoby do wniosku, że w przypadku uznania postanowienia umownego za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego prowadzącego do ustalenia nieważności takiego postanowienia na podstawie art. 58 par. 2 kc, przepisy art. 385 (1) i nast. kc w ogóle nie mogłyby znaleźć zastosowania, a zatem byłyby zbyteczne. Takiego sposobu rozumowania nie można zaakceptować, albowiem oznaczałoby to uznanie, że w tym przypadku ustawodawca postąpił nieracjonalnie, do czego brak jest podstaw.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że niedozwolone postanowienia umowne zawarte w przedmiotowej umowie kredytu nie mogą stanowić podstawy do stwierdzenia nieważności tych postanowień lub całej umowy na podstawie art. 58 par. 2 i 3 kc, a jedynie podstawę do uznania ich za bezskuteczne w rozumieniu art. 385 (1) kc, o czym szerzej w dalszej części rozważań przedstawionych przez Sąd.

Tym samym Sąd rozpoznający niniejszy spór nie podzielił odmiennego poglądu wyrażonego w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego w Warszawie do wyroku z dnia 13 grudnia 2018 r. wydanego w sprawie o sygn. akt VI ACa 744/18 (nie publ.), w którym przyjęto, że przepis art. 385 (1) kc nie wyklucza zastosowania sankcji nieważności na podstawie art. 58 par. 2 kc. Należy podkreślić, że wskazane w w/w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego poglądy Sądu Najwyższego (uchwała z 13.01.11 r., III CZP 119/10, OSNCP 2011, nr 9, poz. 95 i wyrok z 20.01.2011 r., I CSK 218/10, MoP 2011, nr 18, s. 99) dotyczą jedynie stwierdzenia, że postanowienie wzorca umownego, które jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisem ustawy nie może być uznane za niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art.

385 (1) kc. Sąd Najwyższy w w/w uchwale i wyroku w ogóle nie rozważał relacji pomiędzy przepisem art. 385 (1) kc a przepisem art. 58 par. 2 kc.

Zdaniem Sądu brak jest więc podstaw do przyjęcia, że przedmiotowe umowy kredytu są nieważnymi czynnościami prawnymi, a w konsekwencji, że nie istnieją w sensie prawnym.

W związku ze stwierdzeniem przez Sąd braku podstaw do przyjęcia nieważności spornych kontraktów należało zbadać czy klauzule umowne zawarte w umowach są abuzywne.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Na wstępie podkreślić należy, że unormowania zawarte w art. 385¹-385³ k.c. mają charakter szczególny w stosunku do tych przepisów, które mają powszechne zastosowanie do kształtowania przez kontrahentów treści umowy (wskazać należy chociażby na art. 58, 3531 czy 388 k.c.). Najważniejsze jest jednak to, iż uzasadnieniem dla ich wprowadzenia ustawą z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny był zamiar zapewnienia konsumentom bardziej skutecznej ochrony w stosunkach umownych z profesjonalistami, a przede wszystkim zaś potrzeba uwzględnienia w polskim prawie postanowień dyrektywy nr 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE z 1993 r. L 95, s. 29). Art. 6 ust. 1 dyrektywy stanowi, że państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. Zgodnie zaś z art. 7 ust. 1 dyrektywy zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu (dalszemu) stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami. Regulacja zawarta w art. 385¹-385³ k.c. stanowi zatem wyraz implementacji w prawie polskim przez ustawodawcę prawa unijnego w postaci powyższej dyrektywy. W takiej sytuacji należy stwierdzić, iż jakkolwiek po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej pierwszeństwo ma zastosowanie prawa europejskiego w razie, gdy zachodzi sprzeczność pomiędzy przepisami prawa krajowego a prawa unijnego, to jednakże w sytuacji, gdy odpowiednie normy prawa krajowego, tak jak w przypadku wskazanych przepisów art. 385¹ - 385³ k.c., stanowią wyraz dokonanej już implementacji prawa unijnego, stosować należy te właśnie przepisy prawa krajowego. Poza tym sama dyrektywa w art. 8 stanowi, że w celu zapewnienia wyższego stopnia ochrony konsumenta państwa członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać bardziej rygorystyczne przepisy prawne zgodne z traktatem w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą. Innymi słowy, ustawodawca unijny określił w dyrektywie jedynie minimalny poziom ochrony konsumentów, pozwalając poszczególnym państwom na poszerzenie ochrony w tym zakresie, nakładając przy tym na sądy krajowe, stwierdzające nieuczciwy charakter warunków umownych, obowiązek wyciągnięcia wszelkich wynikających z tego zgodnie z prawem krajowym konsekwencji w celu zapewnienia, by warunek ten nie był wiążący dla konsumenta (por. wyrok ETS z dnia 14 czerwca 2012 r. sygn. C-618). Z możliwości tej niewątpliwie skorzystał polski ustawodawca, stwarzając możliwość uznania klauzuli sprzecznej z dobrymi obyczajami za niewiązącą konsumenta czy też wymieniając w art. 383³ k.c. przykładowe niedozwolone klauzule umowne.

Z art. 385¹ § 1 k.c. wynika, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są klauzule umowne, które spełniają łącznie trzy przesłanki pozytywne tj.: zawarte zostały w umowach z konsumentami, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jego interesy.

Kontrola abuzywności postanowień umowy wyłączona jest zaś jedynie w przypadku spełnienia jednej z dwóch przesłanek negatywnych, to jest gdy: postanowienie umowne zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem oraz postanowienie umowne określa główne świadczenia stron i jest sformułowane w sposób jednoznaczny.

W przedmiotowej sprawie powód domagał się uznania za abuzywne następujących postanowień umownych:

1. § 2 ust. 2 regulaminu: „Kredyt indeksowany do waluty obcej- kredyt oprocentowany według stopy procentowej, opartej na stopie referencyjnej, dotyczącej waluty innej niż złote, którego wypłata oraz spłata odbywa się w złotych w oparciu o kurs waluty obcej do złotych, według Tabeli”;
2. § 2 ust. 12 regulaminu: „Tabela- tabela kursów walut obcych obowiązująca w banku”;
3. § 7 ust. 4 regulaminu: „W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. W przypadku wypłaty kredytu w transzach, saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz”;
4. § 9 ust. 2 regulaminu: „W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej: raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego, o którym mowa w ust. 1, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu; jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu”.

Sąd stwierdził, że postanowienie umowne zawarte w § 2 ust. 2 regulaminu: nie jest postanowieniem abuzywnym. Sama indeksacja, jak już to było przez Sąd podkreślane, jest co do zasady dopuszczalna, bezskuteczna jest tylko taka, która narusza zasadę równorzędności stron stosunków cywilnych i uniemożliwia ustalenie treści zobowiązania poddanego indeksacji. Podobnie § 2 ust. 12 regulaminu nie stanowi klauzuli abuzywnej, jest to definicja tabeli stosowanej w banku i Sąd nie dopatrywał się w tym zapisie spełnienia przesłanek abuzywności.

Natomiast, zdaniem Sądu, postanowienia zawarte w § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 regulaminu są postanowieniami abuzywnymi.

Jest kwestią bezsporną pomiędzy stronami, że J. G. (1), A. H., M. i J. P., G. i U. S., K. i H. W. oraz D. U. są konsumentami.

Zgodnie z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Wyżej wymienieni kredytobiorcy są osobami fizycznymi i brak jest podstaw do stwierdzenia, że zawarta przez nich umowa kredytu pozostaje w związku z jakąkolwiek prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą czy zawodową.

Pozwany podniósł zarzut braku statutu konsumenta u następujących osób: S. K. i M. S. (1).

W ocenie Sądu na brak związku pomiędzy zaciągniętymi kredytami a działalnością gospodarczą tych kredytobiorców wskazują jednoznacznie określone w umowach kredytowych cele kredytowania, jak również sposób wypełnienia przez ww. osoby formularzy wniosków kredytowych. Z dokumentacji kredytowej wynika jednoznacznie, że wszystkie ww. osoby zawarły umowy kredytu w celu finansowania zakupu lokali mieszkalnych.

Rację ma powód, że fakt zarejestrowania przez kredytobiorcę działalności gospodarczej pod tym samym adresem, pod którym znajduje się kredytowana nieruchomość, nie może jeszcze przesądzać o związku pomiędzy zaciągnięciem kredytu, a działalnością gospodarczą. Zarejestrowanie działalności gospodarczej w miejscu zamieszkania nie oznacza, że kredytowana nieruchomość traci swój charakter mieszkalny i przestaje służyć kredytobiorcy-konsumentowi do zaspakajania jego potrzeb mieszkaniowych.

Jak wskazano w doktrynie, przy ocenie wypadków tzw. użytku mieszanego, tj. gdy zakupiona rzecz ma służyć nabywcy zarówno dla potrzeb osobistych, jak i przy wykonywaniu zawodu, można przyjąć, że nabywcę uznaje się za konsumenta, jeżeli tylko użytek osobisty dobra lub usługi jest głównym lub przynajmniej przeważającym celem nabycia (Książak P. (red.), Pyziak-Szafnicka M. (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Część ogólna, wyd. 2, komentarz do art. 22¹k.c, LEX 2014).

W przypadku S. K. oraz M. S. (1) związek umów kredytowych z prowadzoną działalnością gospodarczą wykluczony jest dodatkowo z tego względu, że w dniu zawierania umów kredytowych osoby te nie prowadziły działalności gospodarczej. Fakt, że osoby te zawarły przedmiotowe umowy kredytu celem zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych wynika także z zeznań tych osób, których strona pozwana nie zakwestionowała skutecznie, albowiem nie przedstawiła żadnych środków dowodowych, które prezentowałyby odmienny stan rzeczy.

Powszechnie przyjmuje się zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie, że status danej osoby jako konsumenta należy oceniać na chwilę dokonywania czynności prawnej. Późniejsze zmiany przeznaczenia nabytego dobra lub usługi nie powinny prowadzić do zmiany raz przyjętego ustalenia (wyrok SA w Gdańsku z 9.02.2012 r., V ACa 96/12).

Żadnego znaczenia dla niniejszej sprawy nie ma również wykształcenie i zawód konsumentów. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny bez znaczenia dla celów ustalenia czy mamy do czynienia z konsumentem jest wiedza danej osoby co do przysługujących jej praw lub co do materii, której dotyczy transakcja z przedsiębiorcą. Konsumentem może być zatem zarówno specjalista z zakresu prawa konsumenckiego, jak i osoba, która ma taką wiedzę o rzeczach, lub usługach, które świadczy jej przedsiębiorca, jak on sam, lecz dokonuje czynności poza zakresem działalności gospodarczej lub zawodowej. Wyodrębnienie kategorii konsumentów jest bowiem dokonane ze względu na ich strukturalną słabość rynkową, nie zaś w zależności od stanu wiedzy lub świadomości konkretnych podmiotów" (P.Mikłaszewicz, Objasnienia do art. 22¹ k.c, w: Kodeks cywilny. Komentarz, red. K. Osajda, Legalis 2014).

Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wyrażonym w wyroku z dnia 3 września 2015 r. sygn. (C-110/14) „pojęcie „konsumenta” w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13 ma, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 28-33 opinii, charakter obiektywny i jest niezależne od konkretnego zasobu wiedzy, jaki może mieć dana osoba, czy też od posiadanych przez nią w rzeczywistości informacji. (...) Adwokat zawierający z osobą fizyczną lub prawną działającą w ramach jej działalności zawodowej umowę, która - w szczególności ze względu na brak związku z działalnością kancelarii tego adwokata - nie jest związana z wykonywaniem zawodu adwokata, znajduje się bowiem względem owej osoby na słabszej pozycji (...). W takim przypadku, choćby uznane zostało, że adwokat reprezentuje wysoki poziom wiedzy fachowej (zob. wyrok Šiba, C-537/13, EU:C:2015:14, pkt 23), nie będzie to uzasadniać przyjęcia domniemania, iż nie jest on słabszą stroną w stosunku zawierającym z przedsiębiorcą. Jak już przypomniano w pkt 18 niniejszego wyroku, słabsza pozycja konsumenta wobec przedsiębiorcy, której zaradzić ma wprowadzony przez dyrektywę 93/13 reżim ochronny, dotyczy bowiem zarówno stopnia poinformowania konsumenta, jak i jego siły przetargowej w obliczu sformułowanych z góry przez przedsiębiorcę warunków, na których treść tenże konsument nie może mieć wpływu”.

Zdaniem Sądu wszyscy konsumenci w dacie zawierania spornych umów posiadali więc status konsumenta.

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie brak jest zatem podstaw do wyłączenia spornych postanowień umownych spod kontroli przewidzianej w art. 385¹ k.c.

Po pierwsze, wbrew twierdzeniu strony pozwanej, postanowienia umowne dotyczące klauzul waloryzacyjnych nie zostały z kredytobiorcami indywidualnie uzgodnione. Art. 385¹ § 3 k.c. stanowi, że nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Przez „rzeczywisty wpływ” należy rozumieć realną możliwość oddziaływania na treść postanowień umownych. Z tego też powodu okoliczność, iż konsument znał treść danego postanowienia i rozumiał je, nie przesądza o tym, że zostało ono indywidualnie uzgodnione. Za uzgodnione indywidualnie trzeba bowiem uznawać tylko takie klauzule umowne, na których treść istotnie mógł on w praktyce oddziaływać. Innymi słowy należy badać, czy konsument miał realny wpływ na ewentualną zmianę klauzul proponowanych przez przedsiębiorcę i czy z możliwości tej zdawał sobie sprawę. Zatem do tego, by skutecznie wykazać fakt, że klauzula była uzgodniona z konsumentem, nie wystarcza opatrzenie kontrolowanego postanowienia wzmiankami typu: „wyrażam zgodę”, „przyjmuję własnoręcznym podpisem” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 marca 2013r., VI ACa 1241/12, LEX nr 1322083). W konsekwencji postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi będą takie, które były w sposób rzeczywisty negocjowane lub włączone do umowy wskutek propozycji zgłoszonej przez samego konsumenta.

W ocenie Sądu sama okoliczność, że klauzule indeksacyjne zostały zawarte w regulaminie, a więc dokumencie, który nie podlega indywidualnym uzgodnieniom, a ponadto może być w każdej chwili zmieniony przez pozwanego, świadczy o tym, że strony nie uzgadniały indywidualnie treści przedmiotowych postanowień.

Odnosząc się do argumentów pozwanego w tym zakresie, że kredytobiorcy sami wnioskowali o kredyt indeksowany, należy zauważyć, że powyższe w żadnym razie nie świadczy o indywidualnym uzgodnieniu umowy. Poza sporem pozostaje, że kredytobiorcy złożyli wniosek do pozwanego o udzielenie im kredytów indeksowanych do waluty obcej CHF, złożyli go na gotowym formularzu przez niego przedstawionym i nie budzi wątpliwości, że wybór rodzaju kredytu musiał być elementem indywidualnych uzgodnień. Takiej pewności nie ma w przypadku pozostałych postanowień umowy. Nie ulega wątpliwości, że kredytobiorcy wyrazili zgodę na indeksację, brak jest jednak jakichkolwiek dowodów, że sposób tej indeksacji został z nimi indywidualnie uzgodniony. Zgoda na zawarcie umowy o kredyt zawierający klauzule waloryzacyjne nie jest bynajmniej tożsama z faktem indywidualnych negocjacji w przedmiocie treści tych klauzul.

Bank próbował wyprowadzać brak abuzywności z tego, że konsumenci mieli możliwość wyboru kredytu. Jednakże swoboda kredytobiorców ograniczała się jedynie do wyboru jednej z proponowanych ofert, które w swojej konstrukcji opierały się na ogólnych schematach i mechanizmach obowiązujących w banku w owym czasie. Z punktu widzenia banku kredytobiorcy byli traktowani jak zwykli klienci, w związku z czym nie było powodów, aby przyznawać im jakiegokolwiek preferencje czy też uprawnienia prawnokształtujące względem wzorców umownych stosowanych przez bank. Z uwagi na to uznać należy, że kredytobiorcy nie mieli żadnego wpływu na treść tych postanowień poza jednoznaczna i prostą aprobatą równą zawarciu umowy lub też negacją wyrażającą się odmową nawiązania stosunku obligacyjnego.

W myśl art. 385¹ § 4 ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Umowy z kredytobiorcami zostały zawarte na podstawie wzorca opracowanego i przedstawionego przez pozwanego. W tej sytuacji obowiązuje domniemanie, że zawarte w nich postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione z konsumentem (art. 385¹ § 3 k.c.). Do obowiązków pozwanego w związku z tym należało udowodnienie, że przedmiotowe postanowienie zostało indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcami (art. 6 k.c., art. 385¹ § 4 k.c., por. M. Bednarek, w: „System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań. Część ogólna”, tom 5 pod red. E. Łętowskiej, Wyd. C.H. Beck, 2006r, str. 659). Uznać należało, że obowiązkowi temu w procesie pozwany nie podolał.

Zdaniem Sądu brak jest również podstaw do przyjęcia, że klauzula waloryzacyjna określa główne świadczenie umowy kredytu. Pojęcie głównego świadczenia stron należy rozumieć wąsko, w nawiązaniu do pojęcia elementów przedmiotowo istotnych umowy (Wyrok Sądu Najwyższego z 8 czerwca 2004r., I CK 635/03). W umowie kredytu-zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego - świadczeniem głównym banku jest udostępnienie kredytobiorcy oznaczonej kwoty pieniężnej, zaś świadczeniem głównym kredytobiorcy jest zwrot otrzymanych środków pieniężnych, uiszczenie opłat z tytułu oprocentowania i z tytułu prowizji. Sporne klauzule waloryzacyjne wprowadzają jedynie reżim podwyższenia świadczenia głównego. Chociaż problem waloryzacji rat kredytu i przeliczania należności banku z waluty obcej na polską jest pośrednio powiązany ze spłatą kredytu, to jednak brak jest podstaw do przyjęcia,

że ustalenia w tym zakresie są postanowieniami dotyczącymi głównych świadczeń stron. Są to postanowienia poboczne, o drugorzędnym znaczeniu. Głównych świadczeń stron dotyczą tylko takie elementy konstrukcyjne umowy, bez uzgodnienia których nie doszłoby do jej zawarcia (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 27 sierpnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 426/09). Klauzule waloryzacyjne w umowie powoda nie są postanowieniami o charakterze przedmiotowo istotnym (*essentialia negotii*), zatem muszą być objęte kontrolą zgodności z zasadami obrotu konsumenckiego.

Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016r., że umowna klauzula waloryzacyjna nie jest objęta wyłączeniem zawartym w art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. Klauzula taka nie określa bowiem bezpośrednio świadczenia głównego, a wprowadza jedynie umowny reżim jego podwyższenia. Cel abstrakcyjnej kontroli postanowień wzorców umownych nie przemawia za szerokim rozumieniem formuły "postanowień określających główne świadczenie stron". W tej sytuacji należy stwierdzić, że postanowienia bankowego wzorca umownego, zawierającego uprawnienie banku do przeliczania sumy wykorzystanego przez kredytobiorcę kredytu do waluty obcej (klauzula tzw. spreadu walutowego), nie dotyczą głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016r., I CSK 1049/14, LEX nr 2008735).

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że klauzule waloryzacyjne sformułowane w postanowieniach umownych wskazane przez kredytobiorców nie należą do określonych w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego *essentialia negotii* umowy kredytu, gdyż nie określają głównego świadczenia kredytobiorcy, stwarzają one jedynie możliwość modyfikacji tego świadczenia. Nie mają one charakteru konstytutywnego dla umowy nazwanej, jaką jest umowa kredytu bankowego, lecz mogą być co najwyżej uznane za postanowienia podmiotowo istotne dla banku (*accidentalia negotii*).

Sąd uznał, że w niniejszej sprawie spełniony został wymóg rażącego naruszenia interesów kredytobiorców oraz sprzeczności z dobrymi obyczajami postanowień umownych odnoszących się do klauzul waloryzacyjnych zawartych w regulaminie.

W orzecznictwie i doktrynie uważa się, iż w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszają interesy konsumenta postanowienia umowne godzące w równowagę kontraktową stron, a także te, które zmierzają do wprowadzenia konsumenta w błąd, wykorzystując jego zaufanie i brak specjalistycznej wiedzy (W. Popiołek, *Objaśnienia do art. 385¹ [w:] K. Pietrzykowski, Kodeks cywilny. Komentarz. T. 1, Warszawa 2005; K. Zagrobelny, Objąśnienia do art. 385¹ [w:] E. Gniewek, Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2008*).

Postanowienia umowy rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli poważnie i znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Między innymi o takiej sytuacji można mówić w razie nadmiernego naruszenia równowagi interesów stron poprzez wykorzystanie przez jedną z nich swojej przewagi przy układaniu wzorca umowy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 maja 2009 r., VI ACa 1395/08, *opubl. baza prawna LEX Nr 1120219*).

Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005r., sygn. akt I CK 832/04, *Biul. SN 2005/11/13*).

Sprzeczne z dobrymi obyczajami są te postanowienia wzorca umownego, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację takich wartości jak szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt VI ACa 1096/12, *Lex nr 1335762*).

Przyjmuje się, że klauzula dobrych obyczajów, podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, nakazuje dokonać oceny w świetle norm pozaprawnych, przy czym chodzi o normy moralne i obyczajowe, powszechnie akceptowane albo znajdujące szczególne uznanie w określonej sferze działań, na przykład w obrocie profesjonalnym, w określonej

branży, w stosunkach z konsumentem itp. Przez "dobre obyczaje" w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. należy rozumieć pozaprawne reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami (G. Bieniek, H. Ciepla, St. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławska, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 1, Wielkie Komentarze, Lexis Nexis 2009). Sprzeczne z dobrymi obyczajami będą działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r., VI ACa 771/10, LEX nr 824347).

W ocenie Sądu abuzywność spornych postanowień umownych zawartych w regulaminach przejawia się po pierwsze w tym, że klauzule te nie odwoływały się do ustalanego w sposób obiektywny kursu CHF, do obiektywnych wskaźników, na które żadna ze stron nie miała wpływu, lecz pozwalały w rzeczywistości pozwanemu kształtować ten kurs w sposób dowolny, wedle swej woli. Na mocy spornych postanowień to pozwany bank mógł jednostronnie i arbitralnie, a przy tym w sposób wiążący, modyfikować wskaźnik, według którego obliczana była wysokość zobowiązania kredytobiorcy, a tym samym mógł wpływać na wysokość świadczenia kredytobiorców. Przyznanie sobie przez pozwanego prawa do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu indeksowanego kursem CHF poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu kupna oraz sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu (różnica między kursem sprzedaży i zakupu waluty obcej) przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu, bez wątpienia narusza jego interesy i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Mianem spreadu określa się wynagrodzenie za wykonanie usługi wymiany waluty. Między stronami nie dochodziło do transakcji wymiany walut. Pobieranemu od powodów spreadowi nie odpowiadało żadne świadczenie banku. W istocie była to prowizja na rzecz banku, której wysokości powodowie nie mogli oszacować. Wysokość tej prowizji zależała wyłącznie od banku. Treść kwestionowanych postanowień umożliwiała bankowi jednostronne kształtowanie sytuacji konsumenta w zakresie wysokości jego zobowiązań wobec banku, przez co zakłócona została równowaga pomiędzy stronami przedmiotowej umowy. To powodowało, że postanowienia te były sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz w sposób rażąco naruszały interesy konsumentów.

Należy także zauważyć, że zarówno umowa kredytu, jak i regulamin nie określały szczegółowego sposobu ustalania kursu CHF, przez co kredytobiorcy byli zdani na arbitralne decyzje banku w tej kwestii. Nie może ulegać zaś wątpliwości, że klauzula waloryzacyjna może działać prawidłowo jedynie wówczas, gdy miernik wartości, według którego dokonywana jest waloryzacja ustalany jest w sposób obiektywny, a więc przede wszystkim w sposób niezależny od woli którejkolwiek stron umowy.

Ponadto o abuzywności tych postanowień świadczy ich nietransparentność. Umowa kredytu nie przedstawiała w sposób przejrzysty konkretnych działań mechanizmu wymiany waluty obcej, tak by kredytobiorcy byli w stanie samodzielnie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla nich z umowy konsekwencje ekonomiczne. Kredytobiorcy nie znali sposobu, w jaki bank kształtował kurs CHF, zwiększając go bądź zmniejszając wedle swego uznania. Umowy nie dawały kredytobiorcom żadnego instrumentu pozwalającego bronić się przed decyzjami banku w zakresie wyznaczanego kursu CHF, czy też weryfikować je. Bank przy tym uwzględniał inny kurs CHF przy przeliczaniu wartości wypłaconego kredytu (kurs kupna) i inny przy obliczaniu wartości raty spłaty kredytu (kurs sprzedaży).

Pomiędzy stronami przedmiotowych umów zakłócona została w ten sposób równowaga, a mianowicie treść kwestionowanych postanowień umożliwiała bowiem bankowi jednostronne kształtowanie sytuacji konsumenta w zakresie wysokości jego zobowiązań wobec banku. Waloryzacja rat kredytu udzielonego na podstawie umów o kredyt hipoteczny odbywała się w oparciu o tabele kursowe sporządzane przez pozwanego, będące jego wewnętrznym dokumentem i to uprawnienie banku do określania wysokości kursu CHF nie doznawało żadnych formalnie uregulowanych ograniczeń. Umowy o kredyt hipoteczny nie precyzują bowiem sposobu ustalania kursu wymiany walut wskazanego w tabeli kursów banku. W szczególności postanowienia przedmiotowych umów nie przewidują

wymogu, aby wysokość kursu ustalanego przez bank pozostawała w określonej relacji do aktualnego kursu CHF ukształtowanego przez rynek walutowy lub np. kursu średniego publikowanego przez Narodowy Bank Polski. Bank może wybrać dowolne kryteria ustalania kursów, niekoniecznie związanych z aktualnym kursem ukształtowanym przez rynek walutowy i ma możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe ze względu na brak oparcia zasad ustalania kursów wymiany o obiektywne i przejrzyste kryteria. Kursy wykorzystywane przez bank nie są kursami średnimi, lecz kursami kupna i sprzedaży, a więc z zasady zawierają wynagrodzenie - marżę banku za dokonanie transakcji kupna lub sprzedaży, której wysokość jest zależna tylko i wyłącznie od woli pozwanego. Bez znaczenia pozostaje fakt podnoszony przez pozwanego, że nie ustalał kursu dowolnie, ale w oparciu o kursy średnie Narodowego Banku Polskiego, pozycję walutową banku, przewidywane zmiany kursów walutowych oraz ocenę bieżącej sytuacji rynkowej- skoro powyższe nie zostało w żaden sposób formalnie przez niego uregulowane. Kwestionowane postanowienie nie tylko nie określa jednoznacznie, który kurs, gdzie i kiedy publikowany będzie punktem odniesienia, ale także nie określa w jaki sposób pozwana recypuje ten kurs do swojej tabeli oraz z jaką modyfikacją.

Dobre obyczaje nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia. Brak określenia w umowie sposobu ustalania kursów walutowych na potrzeby przeliczenia salda zadłużenia na walutę obcą oraz przeliczenia na złote kwoty wymaganej do spłat kredytu w rażący sposób narusza interes konsumenta. Rację ma pozwany, że kredytobiorcy zostali przez niego zapoznani z kwestią ryzyka kursowego. Oczywistym dla Sądu jest, że konsument zawierając umowę kredytu indeksowanego liczy się i akceptuje ryzyko jakie się z tym wiąże, a więc wynikające ze zmienności kursów walut obcych, ryzyko to jest oczywiste, lecz nie ma ono nic wspólnego z ryzykiem całkowicie dowolnego kształtowania kursu wymiany przez kredytodawcę i narażenia konsumenta na nieprzewidywalne koszty, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie. Czym innym jest bowiem ryzyko zmienności kursu walutowego, a czym innym ustalanie kursów walut przez zarząd pozwanego. Te dwie kwestie są ze sobą powiązane tylko w takim stopniu, w jakim czynniki rynkowe mają wpływ na kurs waluty w banku. Natomiast ryzyko to nie ma żadnego wpływu na ryzyko związane z możliwością dowolnego kształtowania przez pozwanego kursu wymiany waluty, w której indeksowany jest kredyt, a to wpływa w sposób oczywisty na sytuację konsumenta.

Powyższe oznacza więc, że pozwanemu pozostawiona została dowolność w zakresie wyboru kryteriów ustalania kursu CHF w swoich tabelach kursowych, a przez to kształtowania wysokości zobowiązań klientów, których kredyty waloryzowane są kursem CHF.

Oczywistym jest, że celem klauzul waloryzacyjnych nie jest przysparzanie dochodów jednej ze stron umowy. Tymczasem stosowane przez bank klauzule waloryzacyjne umożliwiały mu stosowanie inaczej ustalanego kursu CHF przy przeliczaniu wypłaconej kredytobiorcy kwoty kredytu na CHF, inaczej zaś ustalanego przy obliczaniu wysokości rat kredytowych. Różnica pomiędzy tymi kursami stanowi dodatkowy, niczym nieuzasadniony dochód banku, zaś dla konsumentów dodatkowy koszt. Bank, przeliczając kwotę wypłaconego konsumentom kredytu według ustalonego przez siebie kursu zakupu CHF oraz pobierając z rachunku konsumentów raty kredytu przeliczone według własnego kursu sprzedaży CHF, uzyskiwał w ten sposób od kredytobiorców dodatkową ukrytą prowizję, której nie odpowiada żadne świadczenie banku. Co więcej, pomiędzy kredytobiorcą a bankiem nie dochodziło do żadnych transakcji wymiany waluty. Kwota kredytu wypłacona została w złotych polskich i spłata następowała również w tej walucie. Natomiast wartość franka szwajcarskiego przyjęta jest jedynie jako wskaźnik waloryzacji poszczególnych rat podlegających spłacie. Oznacza to, iż wszelkie operacje wykonywane były jedynie "na papierze", dla celów księgowych, natomiast do faktycznego transferu wartości dewizowych w którąkolwiek stronę nie dochodziło. W efekcie różnica pomiędzy kursem zakupu danej waluty a kursem sprzedaży tej waluty przez bank, ustalanych wyłącznie przez pozwanego, stanowi jego czysty dochód, zwiększający dodatkowo koszty kredytu dla klienta. W tym mechanizmie należy więc dostrzec również sprzeczność postanowienia z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta, który nie ma nawet możliwości uprzedniej oceny własnej sytuacji - w tym wysokości wymagalnych rat kredytu - i jest zdany wyłącznie na arbitralne decyzje banku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 maja 2013 r., VI ACa 441/13, LEX nr 1356719).

Również Europejski Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 30 kwietnia 2014r. stwierdził, że świadczenie kredytobiorcy polegające na obowiązku zapłaty różnicy pomiędzy kursem zakupu waluty a kursem jej sprzedaży nie można uznać za wynagrodzenie, któremu odpowiada jakiegokolwiek świadczenie banku (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2014r., sygn. akt C-26/13).

Błędne jest twierdzenie pozwanego, że o zgodności z dobrymi obyczajami przedmiotowych postanowień świadczy fakt, że konsumenci sami wybrali tę formę kredytowania, jako korzystniejszą ekonomicznie w chwili zawierania umowy. Oczywistym jest, że konsument decydujący się na zawarcie jakiegokolwiek umowy kieruje się swoim dobrem i chce wybrać jak najkorzystniejszą dla siebie ofertę i że za taką konsumenci uznali ofertę pozwanego, skoro to właśnie z nim zawarli umowy o kredyt hipoteczny. W żadnym razie nie zmienia to jednak faktu, że klauzule indeksacyjne zawarte w regulaminie pozwanego są abuzywne i niezgodne z dobrymi obyczajami. Idąc tokiem rozumowania pozwanego, należałoby stwierdzić, że przesłanka naruszenia dobrych obyczajów nigdy nie zostanie spełniona, gdyż oczywistym jest, że ostateczna decyzja wyboru formy kredytowania i zawarcia umowy należy do konsumenta, co nie oznacza, że na nim spoczywają konsekwencje abuzywnych postanowień zawartych w umowie.

W ocenie Sądu przy dokonywaniu oceny spornych postanowień nie sposób było pominąć wyników przeprowadzonych już przez Sąd kontroli abstrakcyjnych. Kontrola postanowień wzorców umów może mieć bowiem charakter incydentalny (konkretny) bądź abstrakcyjny. Kontrola abstrakcyjna jest oderwana od treści konkretnej umowy i realizowana jest przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyłącznie w postępowaniu odrębnym w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479 § 3 i nast. k.p.c.). Z kolei kontrola incydentalna ma miejsce w postępowaniu sądowym, w którym zainteresowany powołuje się na fakt inkorporowania do treści umowy niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., wobec czego jest ona dokonywana przez sąd w celu udzielenia ochrony indywidualnemu interesowi konsumenta.

W prawomocnym wyroku z dnia 14 grudnia 2010r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami Bankowi (...) S.A. w W. postanowień wzorca umowy m.in. o treści: „Kredyt jest indeksowany do CHF/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy.” oraz „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.” (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 grudnia 2010r., sygn. akt XVII AmC 426/09, Legalis nr 815926).

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd zauważył, że „dobre obyczaje nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia. Wykładnia tych postanowień wskazuje na fakt naruszenia przez pozwanego zasady lojalnego kontraktowania i równorzędnego traktowania konsumenta. Brak określenia w umowie sposobu ustalania kursów walutowych na potrzeby przeliczenia salda zadłużenia na walutę obcą oraz przeliczenia na złote kwoty wymaganej do spłat kredytu w rażący sposób narusza interes konsumenta.

Skoro umowy kredytu cechują się długim okresem trwania i ograniczoną możliwością jego wcześniejszej spłaty kredytem z innego banku, to ustalenie prawidłowych zasad określania kursu waluty pozwoliłoby konsumentowi np. samodzielnie wyliczyć kurs waluty obcej. Ponieważ jednak przedmiotowe klauzule takich zasad nie zawierają, konsument uzależniony jest całkowicie od decyzji zarządu banku, który ustali kursy walut w sposób znany wyłącznie jemu, zaś konsument nie ma żadnego wpływu na taką arbitralną decyzję, nie może jej w żaden sposób zweryfikować i może jedynie takiej decyzji się podporządkować. To nie podkreślany przez stronę pozwaną fakt zmienności niektórych kryteriów ustalania kursu waluty powoduje, że klauzule te są niejednoznaczne i niezrozumiałe dla konsumentów, ale właśnie wszystkie powyżej wskazane okoliczności”.

W innym również prawomocnym wyroku z dnia 27 grudnia 2010r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami (...)

Bank S.A. w W. postanowienia zawartego we wzorcu umowy o treści: „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50” (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27grudnia 2010r., sygn. akt XVII AmC 1531/09, Legalis nr 750179).

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd zauważył, że „abuzywne jest takie postanowienie w umowie o kredyt hipoteczny, z którego wynika, że uprawnienie banku do określania wysokości kursu sprzedaży franka szwajcarskiego nie doznaje żadnych formalnie uregulowanych ograniczeń. Wzorzec umowy o kredyt hipoteczny nie precyzuje bowiem sposobu ustalania kursu wymiany walut wskazanego w tabeli kursów banku. W szczególności postanowienia przedmiotowej umowy nie przewidują wymogu, aby wysokość kursu ustalanego przez Bank pozostawała w określonej relacji do aktualnego kursu CHF ukształtowanego przez rynek walutowy lub na przykład kursu średniego publikowanego przez Narodowy Bank Polski. Oznacza to, że Bankowi pozostawiona została dowolność w zakresie wyboru kryteriów ustalania kursu CHF w swoich tabelach kursowych, a przez to kształtowania wysokości zobowiązań klientów, których kredyty waloryzowane są kursem CHF. Dobre obyczaje wymagają, aby kryteria ustalania spreadu przez banki były w każdym wypadku jasno sprecyzowane w umowie z klientem”.

W świetle powyższych orzeczeń jasno więc wynika, że klauzule indeksacyjne zastosowane przez pozwanego również stanowią klauzule abuzywne, gdyż powyższe orzeczenia dotyczą analogicznych klauzul stosowanych przez inne banki. Oczywiście powyższe orzecznictwo ma charakter niejako posiłkowy, jednakże zdaniem Sądu fakt umieszczenia danej klauzuli w rejestrze postanowień uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479 (45) § 2 k.p.c. stanowi bardzo ważną wskazówkę interpretacyjną, także dla sądów powszechnych rozstrzygających sprawę indywidualnie.

Analizując wskazane wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy nie tracił z pola widzenia, że kontrola postanowień wzorca umowy dokonywana w indywidualnej sprawie powinna uwzględniać całość zawartej umowy, jej warunków i skutków, a także rozkład praw i obowiązków stron i ryzyka jakie ponoszą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2007 r., III SK 19/07, LEX Nr 496411). Jednakże, w niniejszej sprawie, jak już była o tym mowa, wszystkie analizowane powyżej cechy spornych postanowień umownych wprost przekładają się na właściwości konkretnego stosunku prawnego łączącego kredytobiorców z pozwanym. Sporne klauzule zapewniają bowiem pozwanemu możliwość kształtowania świadczenia kredytobiorców w oparciu o wskaźniki niejasne, niejednoznaczne i interpretowane wyłącznie przez pozwanego.

Stwierdzenie abuzywności konkretnych postanowień umownych rodzi taki skutek, że postanowienia te nie wiążą konsumenta *ex tunc* i *ex lege*, zgodnie zaś z art. 385¹ § 2 *in fine* k.c. strony są związane umową w pozostałym zakresie. Poza tym postanowienia uznane za niedozwolone podlegają zniesieniu w całości, a nie tylko w zakresie, w jakim ich treść jest niedopuszczalna (W. Popiołek w: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2013, teza 15 do art. 385¹; K. Zagrobelny w: Kodeks cywilny. Komentarz, red. E. Gniewek, Warszawa 2013, teza 11 do 385¹).

W tym miejscu należy zadać zasadnicze pytanie, a mianowicie jak przedstawia się dalszy byt prawny kredytu indeksowanego po wyeliminowaniu z jego treści klauzul indeksacyjnych. Zdaniem Sądu należy rozpatrzyć następujące możliwości.

Pierwsza możliwość zakłada, że umowa kredytu staje się nieważna na skutek braku w treści umowy wymaganych przez prawo bankowe istotnych postanowień kredytu. W opinii Sądu tego rodzaju skutek należy odrzucić. Sankcja taka pozostawałaby bowiem w sprzeczności z wyraźną treścią art. 385¹ § 2 k.c., jak również z treścią art. 385¹ § 1 k.c. W ocenie Sądu za ugruntowany należy uznać w orzecznictwie pogląd, iż klauzule indeksacyjne nie dotyczą głównego świadczenia stron. Sąd rozpoznający niniejszy spór pogląd ten podziela. Nawet gdyby jednak uznać, że dotyczą one głównego świadczenia stron to z uwagi na fakt, że postanowienia te nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (co zostało już uprzednio rozważone), to i tak w sprawie znajduje zastosowanie art. 385 (1) par. 1 kc. Wynika to z zasady wyrażonej w ostatnim zdaniu tego przepisu.

Druga możliwość jest taka, że w miejsce postanowień uznanych za abuzywne wchodzi przepisy dyspozytywne. Problem w przypadku tego rozwiązania polega na tym, że nie istnieją przepisy dyspozytywne wprost regulujące tę kwestię. Zauważyć należy, że skutki uznania postanowień umowy za klauzule abuzywne różnią się od skutków nieważności czynności prawnej. W przypadku nieważności czynności prawnej art. 58 § 1 k.c. stanowi, że możliwe jest zastąpienie nieważnych postanowień czynności prawnej odpowiednimi przepisami ustawy. Natomiast w stosunku do klauzul niedozwolonych (art. 3851 k.c.) ustawa takiej możliwości nie przewiduje.

Również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreśla się brak możliwości zastąpienia przez sąd postanowień umownych uznanych za abuzywne innymi postanowieniami. Jak wyjaśnił Europejski Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. (sygn. akt C-618/10) „z brzmienia ust. 1 rzeczonego art. 6 [dyrektywy Rady 93/13/EWG] wynika zatem, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Umowa ta powinna bowiem w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylenia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego (...)gdyby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniłoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców”.

W orzeczeniu zaś z dnia 30 kwietnia 2014 r. (sygn. akt C-26/13) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził natomiast, że „art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której umowa zawarta między przedsiębiorcą a konsumentem nie może dalej obowiązywać po wyłączeniu z niej nieuczciwego warunku, przepis ten nie sprzeciwia się uregulowaniu krajowemu, które pozwala sądowi krajowemu zarządzić skutkom nieważności tego warunku poprzez zastąpienie go przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym”. Zastosowanie przepisów dyspozytywnych prawa krajowego, w miejsce postanowień abuzywnych ograniczone zostało do sytuacji, w której bez takiego uzupełnienia umowa nie mogłaby dalej obowiązywać- co jak podkreślił TSUE w uzasadnieniu byłoby niekorzystne dla konsumenta- „skutkiem czego osiągnięcie skutku odstraszającego wynikającego z unieważnienia umowy byłoby zagrożone”. W przypadku, którego dotyczy niniejsza sprawa, brak jest jednak odpowiednich przepisów dyspozytywnych określających zasady waloryzacji walutowej w umowach kredytowych. W szczególności nie jest dopuszczalna waloryzacja świadczeń wynikających z umowy kredytowej według średniego kursu ustalanego przez Narodowy Bank Polski.

Jednocześnie Sąd nie podziela poglądu zaprezentowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego polegającego na twierdzeniu, że zachodzi konieczność wypełnienia luki w przypadku wyeliminowania z umowy klauzuli waloryzacyjnej oraz że ustalenie kursu spłaty zobowiązania może nastąpić na podstawie prawa wekslowego (wyrok SN z 14.07.2017 r., II CSK 803/16).

W ocenie taka luka w istocie w ogóle nie występuje, bowiem nie ma konieczności przeliczania świadczenia wyrażonego w złotych na walutę obcą, ponieważ przedmiotowy kredyt jest kredytem złotowym i miał taki charakter od samego początku. Umowa kredytu bez mechanizmu waloryzacji nie jest kontraktem z luką, jest jedynie umową bez mechanizmu waloryzacji i co najistotniejsze bez tej klauzuli jest możliwe ustalenie wysokości zobowiązania w świetle treści pozostałym postanowień umownych. Skoro luka w sensie prawnym w ogóle nie występuje to nie ma potrzeby jej uzupełniania. Nie zachodzi potrzeba poszukiwania innych skutków przedmiotowej czynności prawnej niż te, które wynikają z treści tej czynności w brzmieniu po wyeliminowaniu w/w bezskutecznych klauzul umownych. Tym samym za zbędne należy uznać odwoływanie się do normy wyrażonej w przepisie art. 56 k.c.

Ponadto nawet gdyby uznać że taka luka występuje, Sąd czyni to założenie jedynie teoretycznie dla wyczerpania toku rozważań, to i tak nie mogłaby zostać uzupełniona poprzez zastosowanie przepisu art. 358 § 1 i 2 kc, albowiem

przedmiotowe umowy kredytu zostały zawarte w latach 2007 - 2008, podczas gdy przepis art. 358 § 1 i 2 kc wskazujący na możliwość stosowania kursu średniego NBP do przeliczania zobowiązań obowiązuje dopiero od dnia 24 stycznia 2009 r. i z tej przyczyny z zasady nie znajduje zastosowania do czynności prawnej pochodzącej sprzed tej daty.

W ocenie Sądu taka potencjalna luka nie może także zostać uzupełniona poprzez analogiczne zastosowanie art. 41 ustawy prawo wekslowe. Przepis ten regulujący kwestię przeliczenia zobowiązania wekslowego wyrażonego w walucie obcej w ogóle nie wskazuje według jakiego kursu waluty ma być dokonywane takie przeliczenie, w szczególności nie wskazuje na kurs średni NBP. Jedynie w ramach wykładni doktrynalnej przyjmuje się, że właściwy w tym zakresie jest średni kurs waluty ustalany przez NBP. Tymczasem analogia z ustawy polega na zastosowaniu do stanu rzeczy nieuregulowanego (luka) regulacji ustawowej dotyczącej stanu rzeczy podobnego do objętego luką. Przepis art. 41 ustawy prawo wekslowe nie zawiera normy ustawowej odnoszącej się do kursu waluty ustalanego przez NBP.

Ponadto przepis art. 41 ustawy prawo wekslowe dotyczy sytuacji, gdy zobowiązanie zostało wyrażone w walucie obcej, podczas gdy w niniejszej sprawie kredyt został udzielony powodom w istocie w walucie krajowej.

Zdaniem Sądu uznanie, że postanowienia uznane za abuzywne nie są zastępowane żadnymi innymi normami jest prawidłowym rozwiązaniem problemu. W takiej sytuacji umowa kredytu pozostaje umową kredytu bez mechanizmu indeksacji, co powoduje, iż de facto mamy do czynienia z kredytem złotowym, który jedynie posiada parametry (marża, oprocentowanie) kredytu walutowego. Za takim rozwiązaniem, jak już była mowa powyżej, przemawia przede wszystkim literalna treść przepisów kodeksu cywilnego, jak również art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (zob. P. Biezuński, Skutki uznania abuzywności kredytowych klauzul walutowych).

Należy zgodzić się więc, że brak jest przepisu pozwalającego zastąpić wadliwą klauzulą waloryzacyjną inną, w szczególności taką, która określałaby inny sposób ustalenia kursu waluty waloryzacji. Zatem ich wyeliminowanie z umowy nie powoduje zmiany charakteru zobowiązania, a jedynie prowadzi do zaprzestania waloryzacji. Wobec braku związania kredytobiorcy abuzywną klauzulą jest on - zgodnie z zasadą nominalizmu (od której wyjątkiem jest możliwość wprowadzenia do umowy klauzuli waloryzacyjnej, art. 358 k.c.) - zobowiązany do zwrotu kredytu w wysokości nominalnej, w określonych w umowie terminach i z oprocentowaniem określonym w umowie. Innymi słowy, konsekwencją niedozwolonego charakteru opisanych postanowień umownych jest to, że umowa kredytowa jest w walucie polskiej bez waloryzacji do waluty obcej (wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 października 2016r., III Ca 1427/15, LEX nr 2151803; wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2016r., VI C 1713/15, LEX nr 2045180).

Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem pozwanego, że nawet gdyby uznać klauzule indeksacyjne za bezskuteczne, to kredyt udzielony konsumentom nadal jest kredytem nadzwyczaj silnie powiązany z walutą obcą, ponieważ kredyt ten został udzielony w tej walucie - kwota kredytu została wyrażona w walucie frank szwajcarski. Jak już zostało to uprzednio podniesione przez Sąd przedmiotowy kredyt nie został udzielony konsumentom we frankach szwajcarskich, lecz w złotych. Kredyt ten był jedynie waloryzowany kursem CHF. Pieniądz obcy pełnił w rzeczywistości jedynie funkcję miernika wartości świadczenia pieniężnego, które zobowiązani byli spełnić na rzecz banku konsumentów. Na marginesie, dodać należy, co już było wcześniej zauważone, że zarówno przy wypłacie, jak i spłacie kredytu bank nie świadczył usługi wymiany walut na rzecz kredytobiorcy, a jedynie dokonywał przeliczenia wartości świadczenia, wykorzystując kurs waluty obcej.

Nie ma znaczenia w tym zakresie, w ocenie Sądu, oczywisty fakt podniesiony przez pozwanego, iż nie zawarłby on umowy na kredyt złotowy wedle oprocentowania opartego o stawkę LIBOR. W tym miejscu należy podnieść, że LIBOR (London Interbank Offered Rate) stanowi jedynie umowny i fakultatywny parametr transakcji finansowych, instytucje finansowe przyjmują go jako stawkę bazową dla takich transakcji. Jest to referencyjna wysokość oprocentowania depozytów i kredytów na rynku międzybankowym w Londynie dla walut o globalnym znaczeniu: dolar amerykański, euro, frank szwajcarski, funt brytyjski i jen. Obliczany jest jako średnia arytmetyczna wielkości oprocentowania podawanych przez wybrane banki będące uczestnikami panelu LIBOR, które prowadzą aktywną działalność na

rynku międzybankowym w Londynie. Wyznaczaniem wartości LIBOR zajmuje się ICE Benchmark Administration. WIBOR (Warsaw Interbank Offered Rate) również stanowi jedynie umowny i fakultatywny parametr transakcji finansowych, instytucje finansowe przyjmują go jako stawkę bazową dla takich transakcji. Jest to referencyjna wysokość oprocentowania kredytów na rynku międzybankowym w Polsce dla waluty krajowej. Obliczany jest jako średnia arytmetyczna wielkości oprocentowania podawanych przez największe banki działające w Polsce, które są uczestnikami panelu WIBOR. Wyznaczaniem wartości WIBOR zajmuje się spółka GPW Benchmark S.A. Jest okoliczności bezsporną, że w praktyce obrotu bankowego banki zawierały umowy o kredyt złotowy wedle oprocentowania opartego o stawkę WIBOR, a umowy o kredyt walutowy i umowy o kredyt złotowy indeksowany do waluty obcej wedle oprocentowania opartego o stawkę LIBOR. Jak jednak słusznie zauważono w orzecznictwie, okoliczność, że wobec zamieszczenia w umowie klauzuli abuzywniej powstaną skutki odmienne od zamierzonych przez strony, nie zwalnia jednak Sądu z obowiązku zastosowania bezwzględnie wiążącego przepisu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. i stwierdzenia tejże abuzywności. Jeżeli nawet ekonomicznym skutkiem wyroku będzie uzyskanie przez konsumentów kredytu na warunkach korzystniejszych od występujących na rynku (np. aktualnie niższe oprocentowanie według stawki LIBOR niż według stawki WIBOR), to skutek ten będzie spowodowany li tylko zamieszczeniem w umowie przez pozwanego banku klauzuli sprzecznej z prawem. Sąd nie może zignorować tej sprzeczności kierując się interesem ekonomicznym banku (zob. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów SN z 6.03.1992 r., III CZP 141/91, OSNC 1992, nr 6, poz. 90). Nie można także tracić z pola widzenia i tej okoliczności, że zarówno LIBOR, jak i WIBOR mają charakter rodzajowo tożsamy, a mianowicie stanowią umowny parametr transakcji finansowych, którego wysokość ustalana jest przez banki pełniące dominującą rolę na rynku finansowym.

Sąd nie podziela także poglądu pozwanego, że uwzględnienie żądania powoda spowodowałoby taką modyfikację umowy łączącej strony, że prowadziłoby to do zmiany charakteru prawnego umowy, w tym oznaczałoby wykładnię sprzeczną z art. 65 k.c. Zauważyć bowiem należy, że stwierdzenie bezskuteczności klauzuli abuzywniej zawsze rodzi ingerencję w postanowienia umowy i kształtuje inną rzeczywistość zobowiązaniową. Ingerencja ta jest wszakże wyraźnie dopuszczona przez ustawodawcę. Stwierdzenie niedozwolonego charakteru klauzuli nie wiąże się bowiem z ukształtowaniem treści stosunku według sędziowskiego uznania, a jedynie z wyciągnięciem konsekwencji *expressis verbis* przewidzianej w ustawie, a mianowicie niezwiązania konsumenta takim postanowieniem umownym. W tym kontekście bez znaczenia jest okoliczność, że pozwany bank nie zawarłby umowy w przedmiocie kredytu złotowego wedle oprocentowania opartego o stawkę LIBOR właściwą z ekonomicznego punktu widzenia dla kredytów walutowych. W tym miejscu należy zauważyć, że takie kredyty nie były oferowane przez poprzednika prawnego pozwanego ani przez samego pozwanego (okoliczność bezsporna). Jednakże wyeliminowanie z umowy klauzul indeksacyjnych stanowi następstwo zachowania samego pozwanego, który bezprawnie narzucił konsumentom bezskuteczne postanowienia umowne. W tym stanie rzeczy konieczność obliczenia zobowiązania kredytobiorców wynikającego z umowy kredytu złotowego według stawek oprocentowania LIBOR należy uznać za naturalną sankcję cywilną – następstwo zachowania kredytodawcy polegające na wprowadzeniu do kontraktu bezskutecznej klauzuli. Zdaniem Sądu sam brak takiego rodzaju produktów w ofercie rynkowej banków nie stanowi przeszkody do uznania przedstawionej przez Sąd oceny prawnej za nieuzasadnioną. W ocenie Sądu obliczenie zobowiązania kredytobiorców wynikającego z umowy kredytu złotowego według stawek oprocentowania LIBOR nie może także zostać uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Sąd rozpoznający niniejszy spór nie podziela poglądu wyrażonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 22.08.2016 r., (III C 1073/16 (M. Prawn. 2017/2/98), że doprowadzenie do sytuacji, w której kredyt udzielony w złotych byłby oprocentowany tak jak kredyt walutowy byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego jako niesprawiedliwe wobec tych kredytobiorców, którzy zawarli umowę kredytu nieindeksowanego i w związku z tym ponosili znacznie wyższe koszty kredytu. Zdaniem Sądu ocena treści stosunku prawnego łączącego strony przedmiotowego procesu, w tym ocena czy doszło do ewentualnego naruszenia zasad współżycia społecznego powinna zostać dokonana wyłącznie w ramach tego konkretnego stosunku prawnego. Sytuacja prawna innych uczestników obrotu prawnego, w tym innych kredytobiorców, którzy zawierali innego rodzaju umowy kredytu niż umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej nie może wpływać na sytuację prawną powodów jako kredytobiorców. Raz jeszcze należy podkreślić, że wyeliminowanie z umów zawartych przez strony mechanizmu indeksacji nie stanowi następstwa niezgodnego z prawem lub nieuczciwego zachowania konsumentów, ale jest rezultatem niezgodnego z prawem zachowania

pozwanego banku. W ocenie Sądu konsumenci nie powinni ponosić dalej idących następstw tego stanu rzeczy niż te, które zostały określone w przepisie art. 385 (1) § 1 i 2 k.c., w szczególności nie powinni ponosić żadnych ujemnych następstw.

W ocenie Sądu podjęta przez pozwanego próba wprowadzenia zmian do regulaminu, mających – zdaniem strony pozwanej – zmierzać do sanowania niedozwolonych postanowień umownych, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem jest bezskuteczna. W pierwszym rzędzie należy podnieść, że zmiana treści stosunku zobowiązaniowego przez związanie wzorcem wydanym w czasie trwania tego stosunku dopuszczalna jest tylko wtedy, gdy taka możliwość została przewidziana w umowie lub we wzorcu poprzez zastrzeżenie klauzuli modyfikacyjnej. Jednocześnie tego rodzaju klauzula powinna być dostatecznie skonkretyzowana i wskazywać okoliczności uprawniające do zmiany wzorca (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.02.2013 r., I CSK 313/12, Lex nr 1314141). Zdaniem Sądu umowa zawarta przez strony, w tym regulamin stanowiący jej integralną część tego rodzaju klauzuli modyfikacyjnej nie zawiera. Dodatkowo należy podnieść, że skuteczność takiej ewentualnej próby sanowania niedozwolonego wzorca umownego zależy od wyrażenia przez konsumenta świadomej i wyraźnej zgody na taką zmianę, sama jednostronna czynność przedsiębiorcy skutku takiego nie może osiągnąć (zob. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20.06.2018 r., III CZP 29/17, Lex nr 2504739). Nie ulega wątpliwości, że powodowie w niniejszej sprawie nie wyrazili zgody na dokonanie takiej zmiany, co więcej pozwany nie wykazał nawet, aby doręczył powodom treść proponowanych zmian umowy.

Zdaniem Sądu powód jest uprawniony do domagania się zwrotu nienależnego świadczenia na rzecz poszczególnych konsumentów za całe okresy objęte żądaniem pozwu (odrębne dla poszczególnych konsumentów).

W tym zakresie za bez znaczenia należy uznać zdarzenie w postaci zawarcia przez część konsumentów aneksów do umowy kredytu na podstawie, których konsumenci zobowiązali się do spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej (CHF). W ocenie Sądu wobec uznania bezskuteczności mechanizmu indeksacji w głównej umowie stron, postanowienia aneksu odnoszące się do tego mechanizmu należy uznać także za bezskuteczne. Nie ulega bowiem wątpliwości, że przepisy aneksu wskazujące na możliwość spłaty zobowiązania bezpośrednio w walucie obcej pozostawały w funkcjonalnym związku z klauzulą indeksacyjną zawartą w umowie głównej. Skoro mechanizm indeksacji podlega wyeliminowaniu z umowy ex lege to tym samym dalsze ustalenia stron odnoszące się do tego mechanizmu nie mogą odnieść skutku prawnego. Postanowienia aneksu mogłyby odnieść skutek tylko wówczas gdyby umowa kredytu zawierała skuteczne klauzule indeksacyjne. Ponadto przepisy aneksu nie określają sposobu przeliczenia waluty, co uniemożliwia określenie na jego podstawie wysokości zobowiązania.

Dokonując rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie Sąd miał na uwadze także stanowisko zaprezentowane w wyroku TSUE z dnia 3.10.2019 r. wydanym w sprawie C-260/18 dotyczącej tego samego rodzaju umowy kredytu indeksowanego, co umowy stanowiące przedmiot niniejszej sprawy (sprawa Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG w Wiedniu).

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd rozpoznający niniejszy spór jest związany w/w wyrokiem TSUE na podstawie zasady *acte éclairé*, zgodnie z którą jeśli TSUE wydał już wyrok w sprawie wykładni przepisu prawa wspólnotowego (w tym przypadku dyrektywy nr 93/13 o nieuczciwych postanowieniach w umowach z konsumentami), to ma on zastosowanie również w późniejszych sprawach tego rodzaju, a nie tylko w sprawie w której został wydany (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu 7 sędziów z 14.10.2015 r., I KZP 10/15, OSNKW 2015/11/89). Ewentualna odmowa wpływu tego wyroku na rozstrzygnięcia podobnych sporów zawisłych przez sądami polskimi jest nie do pogodzenia z zasadą skuteczności prawa UE oraz zasady lojalnej współpracy sądów krajowych jako sądów unijnych (por. wyroki w sprawach 8/55, C-317/08, C-318/08, C-319/18 i C-320/08, pkt 61).

Zgodnie z tym wyrokiem TSUE dokonał takiej wykładni prawa wspólnotowego, iż sąd krajowy stwierdziwszy, że w umowie z konsumentem znajdują się nieuczciwe postanowienia zobowiązany jest usunąć je z umowy, a następnie ocenić czy w świetle prawa krajowego umowa może wiązać dalej, czy też jej dalsze istnienie z tej przyczyny jest niemożliwe i prowadzi do nieważności umowy. Jednocześnie TSUE uznał, że w żadnym wypadku sąd krajowy

nie może wbrew woli konsumenta modyfikować treści abuzywnego postanowienia lub zastępować go inną treścią, np. nie jest uprawniony do zastępowania niedozwolonego postanowienia umownego postanowieniem odwołującym się do średniego kursu waluty obcej w NBP. Ponadto TSUE wskazał, że konsument może wpłynąć na kształt sankcji nieuczciwości postanowienia umownego tylko, gdy według oceny sądu krajowego rozpoznającego spór umowa musiałaby zostać uznana za nieważną jako konstrukcyjnie niewykonalna po wyeliminowaniu niedozwolonego postanowienia umownego. Konsument może w takiej sytuacji wnosić o zastosowanie przepisu dyspozytywnego celem naprawienia umowy i utrzymania jej w mocy (pkt 48 wyroku). Konsument nie może natomiast w sytuacji, w której Sąd uważa, że niedozwolony charakter postanowienia umownego nie prowadzi do nieważności całej umowy, żądać ustalenia nieważności umowy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy rozpoznając niniejszy spór w zakresie faktycznym i prawnym, który został przedstawiony powyżej przez Sąd Okręgowy uznał, że w przedmiotowych umowach zawartych z konsumentami znajdują się nieuczciwe postanowienia. W rezultacie w sensie prawnym usunął je z umów, a następnie uznał, że w świetle prawa krajowego umowy te mogą wiązać dalej i nie są nieważne. Tym samym Sąd Okręgowy jako sąd krajowy podzielił poglądy prawne wyrażone w uzasadnieniu do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4.04.2019 r., II CSK 159/17, Lex nr 2642144.

W konsekwencji, skoro mechanizm waloryzacji nie wiąże, to oznacza, że bank wykorzystując ten mechanizm pobrał częściowo kwoty od konsumentów bez podstawy prawnej. Powodowi działającemu w imieniu kredytobiorców przysługuje zatem prawo do żądania ich zwrotu w oparciu o art. 405 w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. Jak stanowi art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Przepis ten stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 k.c.). Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. W przedmiotowej sprawie nienależne świadczenie polega na tym, że bank pobierał od kredytobiorców wyższe kwoty tytułem spłaty kredytu, niż pobierałby, gdyby nie stosował niedozwolonych klauzul.

Sąd nie podzielił poglądu, że konsumenci nie są uprawnieni do domagania się zwrotu nienależnego świadczenia wobec faktu, że wiedzieli, iż nie byli zobowiązani do świadczenia (art. 411 kc). Nie ulega bowiem wątpliwości, że konsumenci dokonywali spłaty rat kapitałowo – odsetkowych i kredytu pod przymusem finansowym ze strony pozwanego. Pojęcie przymusu w rozumieniu art. 411 pkt 1 kc należy rozumieć szeroko, działanie pod przymusem w tym przypadku oznacza działanie pod naciskiem okoliczności zarówno natury faktycznej, jak i prawnej (por. uchwała SN z 19.12.1972, III CZP57/71, OSN 1973/3/37, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26.01.2016 r., VI ACa 115/16, Lex nr 2009537 oraz komentarz do art. 411 kc E. Gniewek Kodeks cywilny (komentarz), C.H. Beck, Warszawa 2011). Należy przyjąć, że konsumenci spełniali świadczenie w celu uniknięcia przymusu, albowiem w przypadku braku spełniania świadczeń zgodnych z literalnym brzmieniem umowy i regulaminu pozwany mógł wypowiedzieć umowę i postawić całą wierzytelność banku z tytułu umowy kredytu w stan wymagalności, a następnie skorzystać z instytucji bankowego tytułu egzekucyjnego. Wiązałoby się to niewątpliwie z poważnym i konsekwencjami finansowymi dla konsumentów, świadczyli oni zatem w celu uniknięcia tych negatywnych konsekwencji. Ponadto strona, która swoim zachowaniem spowodowała, że świadczenie zostało spełnione w wyższej wysokości niż powinno (w realiach niniejszej sprawy taką stroną jest pozwany bank, który zastosował niedozwolony wzorzec umowny) nie może z powołaniem się na art. 411 pkt 1 kc odmawiać zawrotu nienależnej części świadczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.04.2014 r., I CSK 310/13, Lex nr 1496320).

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 29 listopada 2016 r. kredytobiorca J. G. (1) uiściła na rzecz banku z tytułu przedmiotowej umowy łącznie kwotę 245.040,46 zł (okoliczność bezsporna, k. 2476 – opinia biegłego). W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 29 listopada 2016 r. wysokość zobowiązania tego kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 155.343,67 (opinia biegłego

sądowego – k. 2476). Powyższe oznacza, że J. G. (1) jest uprawniona do domagania się od pozwanego zwrotu różnicy tych kwot, czyli kwoty 89.696,78 złotych.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 13 listopada 2016 r. bank pobrał od kredytobiorcy A. H. z tytułu przedmiotowej łącznie kwotę 256.695,90 zł (opinia biegłego - k. 2476). W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 13 listopada 2016 r. wysokość zobowiązania tego kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 168.795,13 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476). Powyższe oznacza, że A. H. jest uprawniona do domagania się od pozwanego zwrotu różnicy tych kwot, czyli kwoty 87.900,77 złotych. Pomimo powyższego wniosku Sąd zasądził na rzecz A. H. jedynie kwotę 87.233,08 zł, albowiem zgodnie z przepisem art. 321 kpc Sąd związany jest zakazem orzekania ponad żądanie.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 30 września 2016r. bank pobrał od kredytobiorcy S. K. z tytułu przedmiotowej umowy łącznie kwotę 314.797,97 zł. (opinia biegłego – k. 2476). W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 30 września 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 184.362,81 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476). Powyższe oznacza, że S. K. jest uprawniona do domagania się od pozwanego zwrotu różnicy tych kwot, czyli kwoty 130.435,16 złotych. Pomimo powyższego wniosku Sąd zasądził na rzecz A. H. jedynie kwotę 129.117,35 zł, albowiem zgodnie z przepisem art. 321 kpc Sąd związany jest zakazem orzekania ponad żądanie.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 15 grudnia 2016 r. kredytobiorcy J. P. i M. P. (1) dokonali na rzecz banku z tytułu przedmiotowej umowy spłaty łącznie na kwotę 230.342,35 zł (okoliczność bezsporna, opinia biegłego - k. 2476). W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 15 grudnia 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorców wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 155.220,33 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476). Powyższe oznacza, że ci kredytobiorcy są uprawnieni do domagania się od pozwanego zwrotu różnicy tych kwot, czyli kwoty 75.122,02 złotych.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 10 grudnia 2016r. bank pobrał od kredytobiorcy M. S. (1) łącznie kwotę 233.045,79 zł (okoliczność bezsporna, k. 2476 – opinia biegłego). W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 10 grudnia 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorcy wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 164.671,28 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476). Powyższe oznacza, że ten kredytobiorca jest uprawniony do domagania się od pozwanego zwrotu różnicy tych kwot, czyli kwoty 68.374,51 złotych.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 21 listopada 2016 r. bank pobrał od kredytobiorców G. S. i U. S. łącznie kwotę 270.356,03 zł (okoliczność bezsporna, opinia biegłego – k. 2476). W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 21 listopada 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorców wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 172.968,07 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476). Powyższe oznacza, że ci kredytobiorcy są uprawnieni do domagania się od pozwanego zwrotu różnicy tych kwot, czyli kwoty 97.387,96 złotych.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd w okresie objętym żądaniem pozwu, czyli od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 28 grudnia 2016 r. bank pobrał od kredytobiorców H. W., D. U. i K. W. (1) z tytułu przedmiotowej umowy łącznie kwotę 201.505,39 zł (okoliczność bezsporna, opinia biegłego - k. 2476). W okresie od dnia zawarcia przedmiotowej umowy kredytu do dnia 28 grudnia 2016 r. wysokość zobowiązania kredytobiorców wobec kredytodawcy obliczona z pominięciem mechanizmu indeksacji wynosi kwotę 119.708,64 zł (opinia biegłego sądowego – k. 2476). Powyższe oznacza, że kredytobiorcy ci są uprawnieni do domagania się od

pozwanego zwrotu różnicy tych kwot, czyli kwoty 81.796,75 złotych. Pomimo powyższego wniosku Sąd zasądził na ich rzecz jedynie kwotę 81.737,37 zł, albowiem zgodnie z przepisem art. 321 kpc Sąd związany jest zakazem orzekania ponad żądanie.

W ocenie Sądu dla oceny odpowiedzialności pozwanego wobec powodów bez znaczenia jest to, że od dnia 1 lipca 2009 r. bank wdrożył taką praktykę, że wyrażał wobec swoich klientów zgodę na zmianę tego rodzaju umów w ten sposób, aby spłata kredytów następowała w walucie do której kredyt był indeksowany oraz że wyżej opisana nowelizacja ustawy prawo bankowe od dnia 26 sierpnia 2011 r. powodowała taki stan prawny, że kredytobiorcy byli uprawnieni do domagania się od banku zmiany umowy kredytu indeksowanego w taki sposób, że mogliby go spłacać w walucie do której kredyt był indeksowany. Jest w przedmiotowej sprawie bezsporne, że część konsumentów nie zawarła z bankiem umowy w przedmiocie zmiany umowy kredyty w kształcie wskazanym w niniejszym akapicie. Należy podkreślić, że konsumenci nie mieli takiego obowiązku. Z faktu nieskorzystania przez konsumentów z tego uprawnienia do zmiany treści umowy nie można wywodzić skutków ujemnych dla konsumentów.

W związku z uznaniem za uzasadnione co do zasady głównego roszczenia powoda zbędne było odnoszenie się do jego powództwa ewentualnego, zwłaszcza, że zostało ono oparte na założeniu uznania przez Sąd kwestionowanych klauzul walutowych za dotyczących głównych świadczeń stron, co jak wskazują powyższe rozważania Sądu nie miało miejsca. Sąd w pełni podzielił argumentację powoda, że klauzule te nie stanowią świadczenia głównego stron, a co za tym idzie jest możliwość zastosowania co do nich art. 385¹ § 1 k.c.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia roszczeń kredytobiorców, wskazać należy, że roszczenia z bezpodstawnego wzbogacenia przedawniają się z upływem ogólnego terminu przedawnienia roszczeń wynikający z art. 118 k.c. tj. 10 lat.

Pozew został przez powoda wniesiony do Sądu w dniu 02 marca 2017 roku.

Pierwsze ze świadczeń wynikające z umowy zawartej pomiędzy pozwanym a J. G. (1) zostało spełnione w dniu 28 września 2007 r. (k. 763).

Pierwsze ze świadczeń wynikające z umowy zawartej pomiędzy pozwanym a A. H. zostało spełnione w dniu 13 marca 2008 r. (k. 819).

Pierwsze ze świadczeń wynikające z umowy zawartej pomiędzy pozwanym a S. K. zostało spełnione w dniu 29 sierpnia 2008 r. (k. 925).

Pierwsze ze świadczeń wynikające z umowy zawartej pomiędzy pozwanym a M. i J. P. zostało spełnione w dniu 15 grudnia 2007 r. (k. 1148).

Pierwsze ze świadczeń wynikające z umowy zawartej pomiędzy pozwanym a M. S. (1) zostało spełnione w dniu 10 sierpnia 2007 r. (k. 1210).

Pierwsze ze świadczeń wynikające z umowy zawartej pomiędzy pozwanym a G. i U. S. zostało spełnione w dniu 18 lutego 2008 r. (k. 1250).

Pierwsze ze świadczeń wynikające z umowy zawartej pomiędzy pozwanym a K. i H. W. oraz D. U. zostało spełnione w dniu 30 września 2008 r. (k. 1286).

Powyższe oznacza, że termin przedawnienia roszczenia w dniu wniesienia pozwu co do żadnego z kredytobiorców jeszcze nie upłynął.

Zarzut przedawnienia wymagał rozważenia także w odniesieniu do roszczenia kredytobiorców co do zapłaty odsetek od poszczególnych rat kredytu. Do roszczenia o zapłatę odsetek, w tym odsetek za opóźnienie w zapłacie zastosowanie ma bowiem trzyletni okres przedawnienia, właściwy dla świadczeń o charakterze okresowym - art. 118 k.c. W tym jednakże przypadku w pierwszej kolejności uwzględnić należało fakt, iż zgodnie z treścią art. 481 k.c. odsetki należą

się za opóźnienie w zapłacie, to jest za uchybienie terminowi płatności. Jak zasadnie zaś wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 22 marca 2001 r. (sygn. akt V CKN 769/00) w wypadku roszczeń o zwrot świadczenia nienależnego data wymagalności roszczenia co do zasady nie pokrywa się z terminem zapłaty: "Inaczej przedstawia się zagadnienie wymagalności w odniesieniu do zobowiązań bezterminowych, do których zaliczyć trzeba zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia. W tym przypadku nie jest możliwe do przyjęcia stanowisko utożsamiające terminy wymagalności i spełnienia świadczenia, gdyż art. 455 k.c., określający termin spełnienia świadczenia wyznacza go jako "niezwłoczny" po wezwaniu przez wierzyciela."

„Przepisy regulujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia, a więc i nienależnego świadczenia (art. 410 § 1 k.c.), nie określają terminu, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia. Nie można też wyznaczyć tego terminu, odwołując się do natury zobowiązania, z którego świadczenie wynika. W tym stanie rzeczy za uzasadniony uznać należy pogląd, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1976 r., III CRN 289/76, nie publ. oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1991 r., III CZP 2/91, OSNCP 1991, Nr 7, poz. 93). Oznacza to, że termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez zubożonego. Czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia (zwrot przez pozwany bank nadpłaconych przez kredytobiorców odsetek), nie może być liczony od chwili, w której dokonywane były poszczególne nadpłaty. Opóźnienie pozwanego banku w spełnieniu świadczenia rozpoczęło się bowiem później (niezwłocznie po upływie wyznaczonego terminu) niż to wynika z zaskarżonego wyroku." (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001r., sygn. akt V CKN 769/00, Legalis nr 50791).

Sąd orzekający w sprawie niniejszej w całości podziela cytowane wyżej stanowisko Sądu Najwyższego. O ile zatem poszczególne kwoty żądane przez kredytobiorców były faktycznie wymagalne w dniach zapłaty poszczególnych rat, to prawo żądania przez nich zapłaty odsetek za opóźnienie przy ich zwrocie powstało dopiero z upływem terminu określonego przez nich pozwanemu bankowi w wezwaniu do zapłaty, o ile termin ten był terminem odpowiednim z punktu widzenia art. 455 k.c., zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W przedmiotowej sprawie powód domagał się zasądzenia odsetek od dnia wniesienia pozwu. Należy podkreślić, że konsumenci nie skierowali do pozwanego przedsądowych wezwań do zapłaty., pisma, które zostały skierowane przez nich do banku przed wszczęciem niniejszego procesu (pisma te zostały wskazane w w/w ustaleniach faktycznych) zawierały jedynie żądanie zmodyfikowania zawartych umów, a nie zawierały zadania zapłaty z tytułu nienależnego świadczenia. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że za skuteczne i wykazane w sprawie wezwanie do zapłaty należy uznać doręczenie pozwanemu odpisu pozwu w niniejszej sprawie, co nastąpiło w dniu 22 czerwca 2017 r. (k. 1691). Zdaniem Sądu 7 dniowy termin na uiszczenie przez pozwanego należności należy uznać za niezwłoczny w rozumieniu art. 455 kc. Termin ten minął więc z dniem 29 czerwca 2017 r. i od dnia następnego po tym dniu pozwany pozostaje w zwłoce i od tego też dnia Sąd zasądził od niego odsetki ustawowe za opóźnienie od kwot żądanych w pozwie. Podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek ustawowych jest art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym wierzyciel może domagać się odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

W ocenie Sądu pozwany w uzasadniony sposób podniósł brak solidarności pomiędzy kredytobiorcami: M. i J. P., G. i U. S. oraz K. i H. W. i D. U.. Sam fakt, że ww. osoby są współkredytobiorcami umów o kredyt hipoteczny zawartej z pozwanym nie oznacza, że występuje w ich przypadku solidarność. O solidarnym charakterze zobowiązania decyduje formalne ustanowienie solidarności, nie wystarczy zaś stwierdzenie wspólnego celu zobowiązania. Zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub czynności prawnej (art. 369 k.c.). Osoby te są dłużnikami solidarnymi (solidarność bierna) wobec pozwanego z tytułu umów kredytu hipotecznego, przy czym, po ich stronie nie występuje solidarność czynna, gdyż nie znajduje to umocowania ani w ustawie ani w treści czynności prawnej. Spełnienie przez jednego z kredytobiorców świadczenia na rzecz pozwanego zwalnia drugiego, przy czym relacja ta nie działa z wektorem przeciwnym, to znaczy kredytobiorcy nie byłiby wierzycielami solidarnymi wobec pozwanego z tytułu żądania zwrotu rzekomych nienależnych świadczeń, dokonanych tytułem spłat zobowiązania wynikającego z tytułu umowy kredytu. W umowach nie ma bowiem lustrzanego postanowienia ustanawiającego czynną solidarność wierzycieli względem pozwanego. Takiej solidarności nie można domniemywać, a jej zastrzeżenie powinno być

wyraźne. Umownego zastrzeżenia solidarności dokonują strony stosunku zobowiązaniowego, nie mogą zaś nawiązać skutecznie względem dłużnika węzła solidarności występujący w tym stosunku sami wierzyciele (Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Cywilny Odwoławczy, wyrok z dnia 6 sierpnia 2015r., II Ca 912/15).

Zatem w części, dotyczącej żądania solidarności co do niektórych kredytobiorców, powództwo podlegało oddaleniu, gdyż zasądzenie świadczenia łącznie na rzecz obojga czy też trojga kredytobiorców należy uznać za uwzględnienie żądania w mniejszym rozmiarze niż zasądzenie świadczenia na rzecz dwojga czy też trojga kredytobiorców solidarnie.

Powód wygrał niniejszy spór na poziomie 95,72 % (wps odnośnie poszczególnych 7 roszczeń, które stały się przedmiotem rozstrzygnięcia wynosiła łącznie kwotę 656.829,52 zł, a łącznie Sąd uwzględnił roszczenia zgłoszone na rzecz i w imieniu konsumentów na kwotę 628.728,45 zł) – (656.829,52 zł - 100 %, 628.728,45 zł – 95,72 %). Pomimo tego Sąd wyjątkowo nie zasądził kosztów procesu w części odpowiadającej wygranej na rzecz powoda od pozwanego, ponieważ zgodnie z art. 62 par. 1 kpc do organizacji pozarządowych wytaczających powództwo na rzecz osób fizycznych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby. Odpowiednie stosowanie przepisów o prokuratorze oznacza zastosowanie w niniejszej sprawie art. 106 kpc, co oznacza, że udział organizacji pozarządowej w sprawie na zasadzie art. 62 kpc nie stanowi podstawy do zasądzenia zwrotu kosztów na rzecz tej organizacji bądź od organizacji pozarządowej na rzecz strony przeciwnej (czyli bez względu na wynik procesu) – (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9.03.2005 r., I ACa 863/04).

Dodatkowo strona pozwana w lwiej części przegrała niniejszy spór, a zatem nawet gdyby koszty procesu zostały rozliczone na zasadzie stosunkowego rozdzielenia kosztów (art. 100 kpc) to pozwanemu i tak nie należałby się zwrot kosztów procesu.

W konsekwencji Sąd oddalił wniosku obu stron o zasądzenie kosztów procesu.

Mając na uwadze całokształt poczynionych powyżej rozważań Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.